

Kniha zajetí roků 1914–15–16

František Matula, tesař, z Újezdu u Sokolnic, narozený 9. 10. 1885

Doslovný přepis i s chybami a nářečím. Zapsal Rostislav Sobotka, Telnice u Brna, leden 2013.

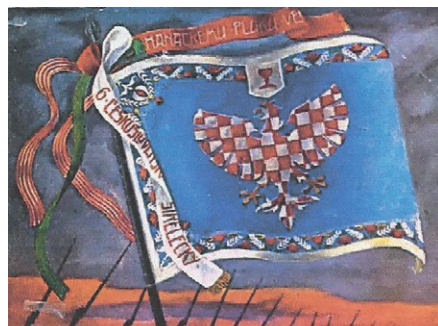
Slovo úvodem

V roce 2018 se uskutečnily oslavy stého výročí vzniku Československé republiky a stého výročí ukončení světové války. V roce 1918 však neskončila činnost legionářů v zahraničí. Někteří z nich se vrátili až v roce 1920.

V příloze tohoto čísla Sokolnického zpravodaje Vám přinášíme pokračování o osudu legionářů.

Protože se nám nepodařilo sehnat žádný materiál přímo o činnosti sokolnických legionářů, využili jsme nabídky pana Rostislava Sobotky, který nám poskytl zápisky pana Františka Matuly z Újezdu u Brna. Zápisky pocházejí z období let 1914–1920. Pan František Matula byl spřízněn s panem Janem Koláčkem, rovněž legionářem, o kterém se zmiňuje pan Ing. Josef Chudáček v listopadovém vydání Sokolnického zpravodaje. -Mirka Mířková a Jitka Čermáková-

Jednotka vznikla v Borispolu 21. 6. 1917 jako II. záložní prapor Čs. střelecké brigády, od 27. 7. 1917 6. Čs. střelecký pluk Hanácký. Od vzniku byl součástí 2. střelecké divize, zúčastnil se boje u Bachmače, Čeljabinského incidentu, přepadení u Marianovky, při vystoupení bojoval u Omska, Tatarské, Tjumeni, Kunguru, Jekatěrinburgu, Irkutsku, v Bajkalských tunelech, odchod z fronty 21. 11. 1918, ochrana magistrály v oblasti Ščeglovka a štáb spojeneckého velení v Omsku, v dubnu 1920 odjel do Československa.

Prapor 6. československého střeleckého pluku Hanáckého

6. československý střelecký pluk – Hanácký

Vznik jednotky: 27. 7. 1917

Velitelé jednotky: Antonov
J. Červinka ml.
O. Hanuš
O. Svátek
L. Krejčí
J. Jaroš

Literatura: Hanáci v revoluci, Kronika 6. čsl. střeleckého pluku Hanáckého, Adolf Kubíček, 1928
Album příslušníků 6. střeleckého Hanáckého pluku, Adolf Kubíček, 1938

Upadnutí do zajetí dne 4. listopadu roků 1914

Bylo to roků 1914, 4. listopadu, kde rusové učinily na nás útok, ještě bylo při tmy, nebylo v tu dobu ještě k očekávání ničeho, nás byla v okopech jen malá síla, kde od nepřítele přišla velká přesile, byly jsme vzdáleni od nepřátelských okopů asi sto kroků, bylo nám velkou obtíží jít si v noci pro mináš, neboť palba dnem i nocí nepřestávala.

Při útoku na nás přišlo v našich na bajonety i též se mnoho střílelo, při čemž bylo mnoho ubyto, též raněno zůstalo nás jen málo a za velkého křiku vstupujeme do zajetí, kde jsme vedeni ku reg. kom. pak dále, to bylo již za řekou Sanem (pozn. přepisu řeka San) tam byl červený kříž, též tam byl i generál odtamtud dále, několik km, bylo korp. kom. tam nás vipisovali, každého od kterého reg. jest, pak jdeme dále, tam jsme dostali mináš, již bylo hodně po poledni mináš byla dosti slušná, při mináš

chodil mezi námi ruský generál, který byl již šedivý, též i s námi slušně hovořil. Po mináš bylo již k večeru, nato pak jdeme zase dále a vstupujeme do velkého lesa, kde již nás tma zachvátila, cesta lesem byla blátivá, takže naši vojáci visilení padají, ale od kozáků, kteří nás vedou jsou biti i bičemi, jsou též i malé přestávky totéž odpočinek, což vojáci ihned lehají slabotou a spí.

Po dlouhé cestě přicházíme do většího dvorce, kde jsme přespalí ve větší stodoli, bylo nás tam přeplněno, takže jsme spali jeden na druhém.

Spánek byl pro nás krátký přišly jsme hodně již v noci a ráno zase brzy vstávaly, neboť následoval zase pochod (marš) dále asi 25 km, kde přicházíme k večeru do města Lubačova opět visilení, kde jsme stáli hodnou dobu a čekali na mináš, již byla noc, když jsme dostali jíst, po jídle jdeme spát a spali jsme v jednom židovském templu, nebylo opět místa, spál jeden na druhém. Ku příkladu

František Matula, tesař, z Újezdu u Sokolnic,
narozený 9. 10. 1885

já spál, uprostřed templu, byl stůl, který byl šikmý jako psací, obracel jsem se z místa na místo, ale umořený, málo přeci jsem zdřímnul, toužebně očekával jsem rána, neboť tělo mi více bolelo, než jsem lehal.

Ráno, když jsme vstávali, mnohý naříkal, že jej boli hlava, totéž bylo tam mnoho nezdravého vzduchu. Při odchodu z Lubačova jsem si koupil chléb, který byl mnoho drahý, ale co jsem měl dělat, hladu jsem měl.

Dále znamenám, že pohled na město Lubačov byl bolestný, mnohé větší domy, byly celé rozbité, že stály jen stěny a to ne celé, lidí bylo tam jen málo, sem tam jen v některým domě.

6. 11. Odcházíme z Lubačova a přicházíme týž den do Horniče, opět vysilení, tam jsme dostali mináš a pak jdeme spát, zase do větší stodoly, kde nás bylo plno, při tom nám byla i zima.

Druhý den ráno opět dále a přicházíme 7. 11., do Rávy Ruské, tam byla mináš, po mináši jdeme spát do jednoho neobydleného židovského domu, kde nás bylo přeplněno.

8. 11. Ráno opět dále, ale cesta byla pro nás již trudná, neboť každý den jdeme 30 až 40 km a týž den přicházíme do města dosti pěkného, Žolkyjev, tam jsme spali v jedné vojenské rajčuri.

9. 11. Ráno opět dále, a přicházíme do města Lvova (Lemberk), tam jsme přišli již bylo hodně pozdě v noci,

tam jsme spali v kasarně, ale zase přeplněno, ležel jeden na druhém, byla malá cimra, toužebně každý očekával rána a dalšího vedení.

Ráno dosti pozdě, dostali jsme mináš a po mináši pak nás čítali a jdeme na dráhu, každý již očekával, by mohl se vésti, neboť nás všech bolely nohy, že sotva každý chodil.

Jda po městě Lvovském, smutně se rozhlížíme na vše strany a loučíme se s naším posledním městem a naší drahou zemí. Lidé též na nás smutně pohlíží, dávali nám, co jen mohli, chléb i nějaké cukrovinky a jíme, též se s náma loučili, bylo to až k pláči, ale nemohli nám ani pomoci, byli tam též jako v zajetí, ve městě bylo vše ruské vedení.

My jsme nemohli s nikým hovořit, s námi na dráhu šli kozáci, ti nedovolily žádnému, jak nám, také i lidem, jen tak málo ze zdáli.

Po nedlouhé cestě přicházíme k nádraží Lvovskému, kde jest malý odpočinek, po tu dobu malou, prohlížíme budovu nádražní, která byla dosti slušně stavěna též i na pěkném místě, též u nádraží bylo mnoho lidí i ruského vojska.

Na to pak přišla řada sedat, jsme odčítávání po čtyřicetích do vagonů, ale nešťastnou náhodou nebylo v ukrytých vagoněch místo, dali nás do odkrytého totéž tak zvaného šutrového, kde nás přišlo více, než mělo byt, nemohl jeden pro druhého si sednout ani lehnout ležel jeden druhému na nohách a tak jsme jeli nedlouho, pak jsme přesedali opět do ruského vlaků a zase týž samý vagon, to jsme zase jeli nedlouho asi k desáté hod. přijeli jsme do Brodu, tam jsme vysedali a šli jsme spát do vojenské rajčuri, kde jsme přespali do druhého dne.

Ráno, když jsme vstali, dostali jsme mináš po mináši nastupujem k odchodů.

Z Brodu vyjda, bylo dosti slušný počasí, po nedlouhé cestě překračujeme Rakouské hranice a vstupujem do Ruského území a přicházíme do městečka Radzivilov, cesta byla celkem 8 km. Tam jsme též přišli hned na nádraží k večeru, kde jsme dlouho čekali u nádraží, bylo již hodně zima, zhřívali jsme se u ohňů, které jsme si sami zdělali, až teprve po půl noci přišlo na nás sedat, na to pak jsme jeli a přijeli jsme dne 12. 11. do města Kyjev a ráno, tam jsme opět vysedali a jdeme přes město Kyjev, které bylo dosti pěkné, mnoho větších domů, ulice některé byly pěkné jako u nás, co jdeme přes město, dostali jsme od lidí i preclíky, též jsem si koupil i koblihy od kluků, kteří jich prodávali, ale nebyly taky jak doma, přeci mi chutnali, neboť jsem již z mouky ničeho neviděl dlouho co jsem odešel z domova a za druhé jsem měl hlad.

Po nedlouhé cestě přicházíme do kasárny, kde na dvoře stanovíme, tam nám vše odebrali co jen mohli, mináš šálky, sumky a tak jsme zůstali beze všeho, neměl jsem teď ani kde dát chléb, nosil jsem ho jen v rukách v košile zamotaný. Asi po dvanácté hodině byl mináš, dostali jsme polévku, maso a kaši prosnou.

Večer nám dali čaje, ale do čeho jej bráti! Ničeho jsem neměl šálku nebylo, co jsem měl teď dělat, jíst se chtělo, měl jsem při sobě tehda padesát pět kopějek ruských peněz, koupil jsem si plechový hrnek, který stál dvacet-

pět kop. za posledních třicet kop. koupil jsem si cukr a tabák, pak jsem zůstal beze kop. nebylo ani našich ani ruských.

Po večeři jdem spát, ale dlouho usnout jsem nemohl, myšlenka moje tenkrát byla smutná, zpomínal jsem, na moji drahou ženů co asi dělá doma a jak se má, přemoužený pak jsem usnul a zdálo se mi o mojí ženě, že jsem s ní mluvil.

Ráno pak jsme vstávali dosti brzy a po celý den jsme byly v kasárnách, tam nás vipisovali, čechy, němce a maďary každý zvlášť.

Druhý den pak dne 14. 11. 1914 hned ráno nás sčítali a nastupujem cestu další, totiž na dráhu, již bylo k večeru, když jsme vyjeli z kasárny. V městě Kyjevě jsme byly, co jsme tam přišli 12. 11. na noc 13. 11. též i v noci 14. 11. odcházíme.

Na nádraží v Kyjevě jsme dlouho nestáli venku, sedali jsme do vozů dosti brzy a ještě téže noci odjíždíme, nevíme kam, kde nás až dají, každý toužebně by chtěl znás vědět, ale nemožem se ničeho zvědět.

Vlak s námi ujíždí dnem i noci po nesmírných rovinách že daleko široko nevidět žádné hory, jen samou rovinu. Na stanicích dostáváme jednou za den jíst, polévku zelovou maso a kaši.

Po několika dnech přijíždíme k velké řece, která se zove Volha jest větší než Dunaj, ale byla již hodně zamrzlá, též bylo i mnoho sněhu vidět, neboť přijíždíme na Sibiř, již jsme poznali sami, kde nás vezou, ale nevěděli jsme, kde a do kterého města přijdem.

Po 14ti denním vezení, přijeli jsme do města Omska.

Po tu dobu ve vlaku, bylo nám ještě dosti dobře, dostali jsme též dráhou od Ruských vojáků chléb, co jeli na bojiště, jinak bych býval měl hlad, neboť jsem neměl při sobě žádné peníze. Na nádražích co jsme projeli, mohl si koupit co chtěl, bylo všeho k dostání, co jsme jeli vlakem, bylo nám dosti teplo, dávali nám též uhlí v každém vozů byly kamna tak jsme se zahřáli, ale přijeda do města Omska, tam jsme vystupovali z vozů, byl nesnesitelný mráz a zima, že mnohý až omrzl na uši i nohy, byly jsme jen na lehké odívání, na takovou zimů, cesta od nádraží byla pro nás hrozná, od nádraží jsme utíkali bychme se aspoň málo zahřáli přes město Omsko, tam jsme přišli do jedné kasárny, kde jsme se zahřáli.

Za nedlouho pak jsme šli k mináši, ale mináš byla na venku, tak že skorem to vše zamrzalo, polévka se lepila na pisky jako loj a maso za mnoho nestálo, bylo vše po misy rozvařený, tak jsem šel vůbec hladný od mináše, za druhé pro zimu jsem nemohl vydržet na nohy, přijda pak nazad od mináše asi za hodinu pak opět nastupujem na cestu, kde máme jít do tak zvaný bojny, kde nás přišlo přes 800 zajatců, cesta pro nás byla též špatnou, byla velká zima, byl jsem již rád že jsem tam dorazil, neboť to bylo až za městem.

Žítí v bojně

Bojna to byla nově vystavená továrna, která měla sloužit na poražení dobytka, tam jsme přišli dne 28. 11. bylo již k večeru, jak nás umístnily, hned všichni lehají,

neboť každého bolejí nohy, polehali jsme na zem, kde byla sláma, po malé chvíli hned jsem usnul, byl jsem tehda jako polámaný z vlaků.

Ráno, když jsme vstávali dostali jsme čaje, oběd polévku, maso, večer čaj, též jsme dostávali ¼ chleba takže mi chleba stačilo, po čtrnácti dnech, již nám více čaje nedávali, jen oběd, kdo měl peníze, mohl si koupit, vodu teplou mohli jsme si přinést, parkráte, když jsem měl hlad, vypil jsem jen tu vodu s chlebem.

Práci jsem neměl žádnou, ale nečistoty bylo dosti, tak jsem se tím zaměstnával vždy ráno a na večer, po celý pak den jsme se bavili, hraním ovčince i kartami, které jsme si sami udělali. Když nás to vše již nebavilo, tedy jsme si zase lehli, byly tam zdělány tak zvaný palatě tři nad sebou, teplo tam též bylo, topilo se tam parou.

Při ležení mne vše bolelo, spali jsme po celé dny i noci jen na holých prknách, boky jsem měl tak odležené, že jsem nemohl ani vydržet pro bolest.

Od tamtuď jsem psál domů, mojí ženě i panu učiteli Kloci.

Prvý Štědrý večer zajetí, byl pro mě smutný, když jsem si vzpomněl na svůj domov, jak se všichni schází vespolek domácí, vždy se u stolů, při večeři říkalo, budem-li zase v tak za rok všichni živí a zdraví, při večerním ležení jsem tak rozpomínal na vše domácí, přišlo mi to líto a smutno, že jsem si od srdce zaplakal.

Boží Narození, též bylo pro mě smutný, velká vzpomínka na domov.

V bojně jsme prožili jeden měsíc až do 28. 12. 1914

Dne 28. 12. nastupujem další cestu, ta byla pro nás špatnou, ještě bylo při tmy a již se nastupovalo, vůbec beze všeho jídla, výjda pak ven, byla velká zima, že hned nohy zamrzaly, při pochodu jsme se tak málo zahřáli, ale přijda na nádraží, tam jsme hodnou dobu čekali venku, že jsem při tom omrzl na nohy, až k večeru přišlo sedat. Již se stmívalo, když jsme odjížděli a jeli jsme o osmdesát km dalejší na stanici Kaláčinské, vyjda z vozů byla velká zima, bylo asi po deváté hodině.

U nádraží již čekali sedláci se saněmi, kde jsme všichni posedali, na každý saně přišel jeden nebo dva kupř. pak já jsem jel byly jsme dva, ted' nastál odjezd od nádraží a jeli jsme za velké zimy asi něco přes tři km do vesnice Voskrysenka, hned jak nás sedlák dovezl do domů, dostali jsme polévku, brambory jen tak oloupané a čaj, co jsem se zahřál, na to pak jsem šel spát, spál jsem na tak zvané palati, byl přidělaná u samého stropu, že jsem se ani nemohl obrátit, ale myslel jsem si, jen když jsem v teple.

Nové žítí na vesnici

Ted' jsme začínali žít na vesnici co stát dával, na každého 23 kopějek denně.

Prvou noc jsme prožili u sedláka, který nás přivezl, ráno pak jsme u něho ještě posnídali, na to pak přišel ruský voják a zkazoval, že se máme všichni sejít na návsi, by se nás mohlo podle domů kvartírovat.

Sešli jsme se asi k 10 hod. a bylo vše rozdělený na 4 čety (cuky).

Ted' jsem přišel do druhého domu i s mým přítelem Aloisem Šolcem, co jsme se drželi společně.

Prvý den na novém kvartýře, hned jak jsme tam přišli, dali nám oběd, jídla bylo dosti jen, že mi to mnoho nechutnalo, dali nám jakousi polévku, v které bylo tolik zeli, jako na husto vařeny a vůbec bez chuti a byla mastěna jakýmsi olejem, že mi z toho rozbolel žaludek a čaj, který zde panuje.

Též musím zaznamenat, jakým způsobem se zde jí, nalejou polévku na mísku a všichni z ní jí, že to vypadá, jak kdyby se mlátilo ve dvanácteřicu, bylo nás kolem stolů, tolik, že nemohl jeden pro druhého ani lžičku dáti do úst, co mi bylo protivné, že též i děti s nám jedli stej mise, ted' přišel čaj, ale jakým způsobem zase jej jí, v samovaru jest teplá voda, málo čaje naškrbou z takový kostky do tak zvaného čajníku, co se potom zavaří, ted' tak málo se naleje do hrníčku, ostatek doleje se vodou ted' to jedna ženská podává, ale bez cukru, každý si vezme jednu kostku a jen přikusuje i kdyby vipil i deset takových hrníku má pořád jednu kostku, z hrníčku vůbec nepijí, nýbrž nalejou si to vždy na ten talířek, který jest podložkou dělal jsem to též podle nich.

Ze začátku jsem kladl cukr do čaje, ale všichni na mne pohlížili, že dávám mnoho cukru, mě se vůbec čaj zde mnoho nelibil.

Jídlo bylo jen třikrát denně, měl jsem nejprve hlad, neboť jsem se obával zde jíst, chléb byl zde pšeničný, toho jsem se ještě tak najedl.

Co se týče spaní, spával jsem na palatí, tam bylo plno štěnic rusů, tak zvaní po jejich karakaní (pozn. př. tarakáni) těch tam byla celá spousta, že jsem to v životě neviděl, dále i mnoho vší, takže jsem i celou noc někdy nespál, když to vše na mne vyrukovalo, myslel jsem si, že jsem někde v mraveništi, taková velká nečistota jest mezi nimi, že to nemohu ani popsat.

Mezi jakým národem jsem ted'? Jsou to zde lidé vůbec, bez citu bez charakteru, neznají ani číst ani psát, jen tak některý, ale na popa zato zde drží, jsou pořád plní křížku, když někdo přijde do domů cizí, hned dělají samé křížky, to jich tolik nadělá, že to mnohokrát jsem nemohl ani sčítati, jiného zde neznají, národ ubohý.

Rok 1915, 1. ledna

Na Nový rok, jsem smutně spomínal, na domov můj i na moji milou ženu, též i na rodiče, kdyby věděli, jak jsem dalece vzdálen od mého rodného domovu, kdož ví, jestli se zase všichni zhlédáme pospolu, jestli já přijdu není mi ještě známo, snad během tohoto roku 1915 se zase shledáme, toť mé přání na nový rok dne 1. ledna 1915.

Další moje záznamy tohoto roku.

Na 1. ledna, chvíli zrána jsem pomáhal sedlákům čistit dvůr, později jsem šel k mojim kamarádům co jsme se v Omsku poznali, spávali jsme vedle sebe. K Honzičkoví a Fr. Knapovi, co jsme se chvíli bavili hraním karet, též i ovčincem, neboť jinší zabava zde nebyla, deň je mi zde dlouhý, sedím jen na světnici, venku je velká zima, psal jsem odpoledne o třech hod.

Nový rok zde byl, co se týče počasí, jasno velká zima, když slunce vystupovalo nahorů, večer tuhá zima, toť můj 1. leden.

Dne 3. 1. neděle, byl jsem zrána chvíli v kostele, což je zde dosti slušný, též se v něm topí v kamnech, že se člověk trochu zahřeje, jen že je moc malý, stojí zde lidé, neklekají jako u nás, víra je zde pravoslavná.

Přišli jsme právě před jejichními svátky Vánočními, začínají zde o 13 dní později jak u nás.

Štědrý den zde na Sibiři dne 4. 12. 1914 V Rakousku dne 6. 1. 1915

Jídlo zde na Štědrý den bylo a to večer, zelnou polévku, sladěnou rýži zavařovaný třešně s hrozinky, na způsob jak u nás suché ovoce, to vše co bylo na Štědrý večer.

Boží Narození 25. 12. hodně pozdě jsme jedlí, čekali jsme až přijdou z církve, již jsem měl velký hlad bylo asi 11 hod. když jsme začali a bylo masová polévka, bych nezapomněl mnoho zeli v ní bylo, na to pak maso, lepší preclíky, zadělávaný s máslem i vejcem a čaj.

Odpoledne o 4. hod. hovězí maso preclíky a čaj, takže jsme jen dvakrát jedli, za den, měl jsem hlad.

26. 12. Neznám jaký svátek je to zde, v 10 hod. bylo snídání i oběd, bylo hovězí zelná polévka, maso, blýny a čaj, odpoledne o 5té hodině, hovězí maso, blýny, na to čaj s preclíky, to bylo po oba dva dny svátkovy, takže jsem nebyl mnoho najezený, vůbec z rána to bylo moc dlouhé, nemohl jsem ani vydržet, jak mi bolel žaludek, s prázdníčkem, jak zde říkají, toť má poznámka vánočních svátku.

V Rusku posledního prosince roku 1914 tj. ve středu, u nás v Rakousku dne 13. 1. 1915

Byl jsem chvíli venku, ale pro zimu jsem nemohl vydržet na nohy, brzy jsem přišel z venku, bych se zahřál, seděl jsem u železné pícky a smutně vzpomínal na domov.

Po svátcích Vánočních, jsme se měli lepší, třikrát jsme jedli za den, vždy hovězí polévka, maso a po každém jídle čaj.

1. ledna roku 1915 zde v Sibiři Nový rok.

Dopoledne v 10 hod. snídání hovězí polévka, maso s bramborami, blýny, čaj s preclíky, večer to samé toť (poznámka) z Nového roku. U nás 14. 1. 1915.

Dne 5. 1. jest zde půst, je opět jakýsi svátek na druhý den, jídlo jsme měli postní, ráno, kysané zeli syrové na oleji a čaj, večer, kysané okurky, zeli, čaj, nato pak malé kroupky se sladěnou vodou, zavařovaný ovoce a to suché jablko, třešně, hrozinky, vše dohromady smíšané.

Dne 6. 1. Svátek (prázdník) na Sibiři v Drevni Voskrysenka.

Byl jsem ráno v církvi v kostele, konali se služby Boží napřed v církvi, pak šli k řece Omce průvodem, cesta přes náves, kudy šli, byla posypaná senem, jak na způsob u nás Božího těla, kde bylo modlení na řece a svěcení vody, pro velkou zimu jsem nemohl vydržet a šel jsem brzy domů, lidi tehda bylo mnoho, že stáli vůbec i na venku před kostelem.

Jídlo tehda na ten svátek bylo ráno v 10 hod. hovězí zelná polévka maso, čaj, večer polévka maso s bramborami a čaj, na to brzy šel jsem spát, druhý den je zde opět svátek, takže jsem měl po oba dva dny hlad, vůbec

zrána jsem to nemohl vydržet, bylo to vždy dlouhé čekání, Neděle a svátky jsou zde pro nás špatný, jen dvakrát se za den jí. Dlouhé jest to za 1. pro jídlo 2. dlouhé čekání, stále sezení celý den, není žádná práce pro člověka v kuchyni a venku je velká zima, aspoň kdybych měl nějakou knihů ke čtení, tak to by mi to lépe utíkalo.

Den 24. 1. neděle vzpomínka na *domov*.

Jídlo v neděli ráno, hovězí zelná polévka, maso, blýny a čaj, večer to samé.

Den 25. 1. 1915 Velká upomínka a zároveň smutná, jest tomů právě rok, co jsem se *ženil*.

Psál jsem to v tu dobu asi, když jsem se před rokem vypravoval k odchodu z domova mého, což uplynul již jeden rok.

Odpoledne dali mi zde práci, by mi ten čas lépe utíkal, točil jsem (špagát) dohromady, co se váže obilí, z krátkých kousků v jeden celek, což trvalo až do večera, následující den se to opakovalo zase, což mi den utíkal.

Vzpomínal jsem při té práci na den druhý, jak jsme se všichni bavily pospolu, teď se bavím, ale na Sibiři, smutná upomínka na den druhý.

Ze spánku zaznamenávám, z 27. 1. na 28. 1. zdálo se mi o domově, že jsem byl asi tři dny doma, chodil jsem, od mých rodičů jen do hospody, též jezdil na kole, okolo mého stavení, kde teď jsem zůstával, ale u mojí ženy jsem se nezastavil, jen myšlením jsem jezdil kolem, nato jsem se probudil, což mi velice bolelo, že jsem nemluvil aspoň ve snů z mojí ženou Čeňkou.

Dne 29. 1. moje práce byla, pomáhál jsem chvíli u sedláků, fukarovat pšenici, pro zimů velkou jsem nemohl vydržet na nohy, šel jsem do jízby se zahřát, mám nohy teď pořád studený i když sedím u kamen, práce veškerá která se zde dělá, jest jen na dvoře, nejsou zde žádné stodoly jak u nás, jen nějaký tak zvaný saraj a tam nemožno ničeho dělat, leda dříví štípat.

Později asi v 10 hod. dop. přišel ke mně můj přítel František Knap, co jsme hovořily o našem postavení, jak se nám daří u těch sedláků, co jsme na kvartýrech, neboť se moc dobře nemáme, raději by nás viděly z domů pryč, ale k tomů podotýkám, že by chtěly jen ty peníze, které se dostávají a nám co by nemusely nic dávat jíst, obyčejné ženské, jsou zde moc lakomý, v některých domech se mají lepší, v některých zase horší na jídlo.

Zaznamenávám, z domova, jak teď žijí já na Sibiři, že se zle právě nemám, ale tá stará hospodyň jaksi pořádem kouká po člověku, raději by člověka viděla pryč, ale co máme dělat, když si nemůžem pomoci, musíme zde snášet vše trpělivostí, ať je to dobré, nebo zlé jen co by to dlouho netrvalo, zvláště tá zima jest pro nás krutou, kdyby bylo aspoň teplo již, mohli bychom chodit navenek, to by člověk nemusel sedět jen v kuchyni, pro nás by bylo lepší kdybychme byly celý den pryč z domova, bychme nebyly na očích těch, kteří nás nenávidí a to jsou zde ženské.

30. 1. Moje práce byla celý den, točil jsem špakát, s kterým se teď bavím skoro každý den.

31. 1. Jest tomů právě půl roku, co jsem opouštěl svůj domov a moji ženu, kterou jsem měl velmi rád, zase jedna vzpomínka.

Jest neděle, dopoledne seděl jsem doma s mým přítelem Aloisem Šolcem, odpoledne jsme si lehli, což jsme protáhli až do večera, na to byla večere, nebyla moc valná, jen tak vše postrašený, zvláště maso bylo jen tak pro jednoho, zasedalo nás deset osob a k tomů ještě děti.

Dne 3. 2. středa jest zde zase jakýsi půst, ráno jídlo, rybová polévka, ryby a čaj, v poledne, brambory jen tak oloupané, rozkrájené, což se v tak zvaným másle namáčelo (olej) syrové zelí a čaj, večer kysané okurky čaj, nato šel jsem spát.

4. 2. jest tomů již třetí měsíc co jsem v zajetí, celý den jsem uvažoval, jak by se mi vedlo doma, bylo mi při tom smutno, po domově, jak bych uměl čas využít, zde pro mě práce není venků, je stále velká zima, bavím se teď právě se špakátem v kuchyni.

7. 2. neděle, ráno jsem dosti časně vstál, šel jsem na dvůr, bylo dosti mírně, šel jsem tedy chvíli na náves, což jsem jí prošel, pak jsem šel do církve, by mi ten čas lépe utekl, byl jsem tam asi 1 hodinu. Po mši ubírám se domů, přijda domů skazovali mi, bych šel k očkování, byl pro nás v bytě ruský voják, byly jsme očkovaní na pravé ruce, pak jsme šli domů, bylo již asi 1 hod. po polední, přišli jsme tehda hladní, neboť jsme ráno ničeho nejedli, měli jsme stůl sami dva s Aloisem Šolcem. Jídlo bylo, polévka zelná i řepa byla v ní, maso, blýny a čaj. Po obědě přišel ke mně přítel Sylvestr Neužil z Tvarožné, což jsme se bavily hraním karet, brzy nás to omrzelo, pak jsem šel zase k mým přítelům Františku Knapovi a Josefu Honzíčkovi, byl jsem u nich do večera, domů večer, praví mi Alois, přišels pozdě, je již po večeri, tedy čekám, až mi dají jíst. Dali mi potom samému, večere byly vařený knedličky nadívaný sekaným masem, což mi velice chutnalo, nato čaj, pak jsem se ubíral ku spaní, bolely mi tehda celi záda že jsem se sotva obracel, trvá mi to již delší dobů.

Celý týden byla moje práce od 8–12 navinová jsem špakát, co mi čas utíkal až do pátku, načež jsou zde svátky, v pátek lidé pracovali, v sobotu již nepracují, jen podomě, zvykem jest zde, že jezdilí malí i velcí na koních po návsi, jiní zase na saních, děvčata i chlapci, při tom hrají na harmoniku i tlučou na buben, že to vypadá jako nějaká komedie, v nedělí se to opakovalo.

V sobotu byly jsme u prohlídky stím očkováním, jestli se nám to ujalo, nato jsme šli domů měli jsme již hlad, byla již 1 hod. Ráno se vůbec nejí, právě před jídlem jsme museli odejít, přijda domů byl oběd, ryby, blýny, preclíky, čaj, pak každý jeden koláč, který byl nadívaný na způsob jak u nás rybová marmeláda.

14. 2. V neděli asi v 10 hod. byl oběd, měli jsme ryby, blýny, malý koblížky, prosná kaše s mlékem, preclíky a čaj. Po obědě přišel ke mně Sylvestr Neužil, bavily jsme se všichni tři hraním karet po celý odpoledne. Večer zde dělali po návsi ohně asi 100–200 kroků od sebe, jsou to hromady slámy, které páli, přitom jezdilí na koních i saních a hulákali, neboť zpívat neumí, vypadalo to jak když cikaní jsou někde u vesnice.

V pondělí dne 15. 2. jest zde opět svátek, pro nás to špatný, jsou zde pustý, hned ráno jsme to učitili bylo jídlo asi v 10 hod. zelná polévka, která byla omaštěná olejem

neměla vůbec žádné chuti ani samým domácím mnoho nejela nám teprve né, pak byl čaj, byly jsme vlastně hladní, po tom obědě.

Teď jsou zde pusty, které začaly od 7. 2. a potvrzují 7 neděl, až do Velikonoce, máme se naco těšit, jsou zde jen ryby, pak dále vše jest maštěné olejem, že mi bolí břicho dnem i noci. Svátky co zde teď byly jsou po 4 dni a jmenují se strýčina .

Od 16. 2. do 20. 2. navinováł jsem špakát to byla moje práce, co se týče jídla bylo postní každý den, měli jsme jednou ryby, po druhé sirové zeli, co se střídalo každý den, vždy nato čaj. V neděli jsme si mysleli, že bude něco lepšího, ale byla jen polévka nudlová, jak kdyby to byly řízky nařezané, vůbec dělaný bez vajíčka velký pekáč s rybami, což jí všichni dohromady, takže přijde malí kousek na každého, rybku jednu jsem si vzál, která byla jak maliček, více jich tam nebylo, zasedalo nás 14 u stolů, takže jsem měl hlad.

V pondělí 22. 2. jsem celý den fukaroval pšenici na dvoře, byla mírnější zima. Ve čtvrtek, pátek a v sobotu jsem točil špakát. Co se týče jídla tento týden bylo dosti špatný, brambory, sirové zeli, okurky, polévka nudlová, pekáče které byly nadívané bramborami, zelím i s houbami, večeře obyčejně bývá špatná, kupř. byly herynky, které rozkrájí na kousky na talíř. Jest co dělat, když jeden kousek člověk uchytne, více nedostane, tak že se jen napije vody, neboť to čaj vůbec není.

V Neděli 28. 2. toť poslední den v unoru, měli jsme jídlo ráno v 10 hod. měly jsme pekáče s bramborami i s houbami pak čaj, to vše co bylo v neděli, poznamenávám že u nás má lepší chudák oběd, aspoň v neděli, zde máme hlad, domácí se nají předem, my jíme až společně, pak nás s jídlem kvatují, na stůl dají něco málo, což rozeberou sami, my nemáme tou povahu, abychom se tak drapaly v mysi.

Poznámka ze spánku 1. 3.–2. 3. Zdálo se mi, že jsem byl doma a rozmluvil s mojí ženou v domácnosti, též i s mistrem Mašem, kterému jsem nesl snídání na stůl, byl jsem u nás v domě.

Co se týče počasí v týdni byla velká zima, že jsem nemohl vydržet na nohy, jak jsem vyšel z jizby. Celý týden bylo jídlo špatný.

V Neděli dne 7. 3. v 10 hod. oběd, byly hubový pekáče, které byly horké, že jsem si s nimi skazil žaludek, blýny, čaj. Počasí v neděli jasno při tom velká zima.

(Poznámka ze spánku) Zdálo se mi o domově z 6. 3. na 7. 3. o moji ženě, též i o rodičích.

Od 8. 3.–14. 3. byla moje práce po tří dni jsem vybral pšenici na seti jeden den jsem fukaroval pšenici ku seti, v pátek jsem dělal věšák na šaty. Co se týče jídla po celý týden bylo špatný a k tomu ještě všeho málo že mám stále hlad.

V Nedělí dne 14. 3. byl oběd pekáče s houbami i bramborami, čaj večer, herynky, hustá omáčka na způsob sulce pak čaj. Z 13. 3.–14. 3. zdálo se mi o Vilémovi Kodtkovy že jsem s ním pracováł.

Od 15. 3.–20. 3. Práce moje byla, v pondělí, spravováł jsem schodky u domů, též dělal škrabák, v útery, řezál dříví, ve středu štípal, ve čtvrtek jsem navinováł špakát.

Co se týče jídla, tento týden bylo opět špatný, večeře zvláště, jen trochu čaje, což pijeme místo vody ani chleba mnoho nám nepovolují, dívají se ponás, jak co dáváme do úst, chtěl bych raději byt někde v harestě . Bylo by mi lépe než zde, chtěly by ponás, bychne jím pracovali a peníze nám žádné nedali. Jíž je to 40 dní co nepřiší krmovy peníze, tedy si myslí, že nám musijou dávat jíst zdarma asi stěch důvodu se máme špatně na stravu.

V Neděli dne 21. 3. oběd asi v 10 hod. byl, ale byl moc špatný, bramborový i hubový pekáče, kdežto jím hubový samým mnoho nejeli, byly hořké a slané, odcházel jsem od stolů více hladný, než před jídlem.

Počasí v týdni, po tří dni bylo dosti mírně, tří dni zima. (Ze spánku) každý den se mi zdálo o některém z mého rodného místa, též s rodičimi i s mojí ženou jsem mluvil.

V pondělí dne 22. 3. měl jsem malý výstup v domě, že nechceme ničeho dělat, jen ležet. Chuť k práci jsem tehda mnoho neměl, zadarmo se mě to špatně dělalo.

(Ze spánku) Z pond. na úterek zdálo se mi, že jsem mluvil z p. Vymazalem i s jeho ženou, že má velký Hostinec, kde se právě pořádal ples, tančil jsem též s p. Vymazalovou.

Ve čtvrtek se mi zdálo o rodičích Kalvodových, též o moji ženě, přišel jsem zahradou domů.

V týdni moje práce, dělal jsem rámečky na foto, též jsem pomáhal sedláků fukarovat pšenici. Jídlo po celý týden bylo, zelná polévka, asi po třikrát brambory k večeři jsme mívali, někdy okurky též i polévku a čaj, takže se mi to vše přejidá, pořád jedno a to samé.

V Neděli dne 28. 3. měli jsme polévku, toť se rozumí zelnou, pekáče s bramborami a čaj, večeře tá samá. Dne 31. 3. přiší peníze krmový za měsíc, činil obnos za dva může 14. 26 kop. 26 dní zůstalo ještě nezaplaceno.

Svátky velikonoční

Svátky Velikonoční jsou pro mě opět smutný, neboť jsem již druhé svátky v zajetí a neznám ještě, jestli budem do druhých svátků Velikonočních doma.

Prvý den Zelený čtvrtek dne 1. 4. ráno jsme měli bramborovou polévku a čaj, po snídání jsem šel k Sylvestru Neužilovi, šli jsme se spolu koupat do tak zvané Báně, dlouho jsme hovořili o svých ženách a ostatních všech domácích, že nám nebylo při tom žádnému dobře, po koupání jsem šel domů k obědu byl již připraven. Po obědě jsem si musel lehnout, bolela mi hlava a nohy, přišla na mě velká tesknota, po všech domácích.

Velký Pátek, ráno v poledne a večer polévka a čaj.

Byl jsem pro dřevo v lese, přijelí jsme hodně po polední, večer mě nebylo dobře, bolela mi hlava, též nohy.

Bílá Sobota, ráno jsme měli hodně pozdě snídání, což byl i oběd, po obědě jsme šli se koupat, přijda domů, řezal jsem dřevo, též i štípal, dlouho mi to nebavilo, neboť mě mdloba při tom zachvacovala. Jedlí jsme, polévku zelnou brambory, čaj. Beze vsí řeči jsem práci odložil a šel jsem s mým přítelem A. Šolcem ven na vesnici, prošli jsme vesnicí, pro špatný čas, jsme šli domů brzy, čas byl chladný a při tom přeprchalo.

Počasí na zelený čtvrtek, bylo dosti teplo v pátek, jasno a teplo v sobotu deštivo.

Z Pátku na sobotu, zdálo se mi o mým bratru Josefu, že jsme spolu jezdily na bruslích před domkem A. Zapletala též jsem mluvil s tetičkou Filomenou.

Sobotním dnem končí zde pusty, které trvali po dobu sedmi neděl, musím říci, že v ten čas celý, jsem neviděl ničeho od masa, sádla, mléka smetany i vajčiek nečeho, jen se stále střídalo, zelná polévka, která se mě nadobro přejedla, v mém životě jsem tolik zelí nepojedl co zde, myslel jsem si že ze mě musí jít nějaká hlávká výrust. Někdy polévka bramborová, rýže a kroupky. Za 2. brambory jen tak oloupané, za 3. pekáče se zelým, bramborami a houbami, které byvali obyčejně v neděli, za 4. pekáče větší s rybami, za 5. syrové zeli, za 6. cibule, česnek, to vše co jsme mívali po dobu pusty.

V Sobotu večer, chodí zde do (církve) kostela, berou sebou tak zvanou pasku, jest to babovka větší, vajčicka, sír sladěny, slaninu (špek) sůl a jinší malé jídlo, přichází nazpět z kostela až i ráno, přijda domů začne se jíst. Sobotní noc byla pro mne dlouhá, neboť jsem nespál, po celou noc pekli v noci buchty, měnil jsem tři místa, nebylo kde si lehnout, spomínal jsem na moji ženu i vše ostatní.

Hod Boží Velikonoční

Zde v Rusku na Sibiří dne 22. 3. V Rakousku dne 4. 4. Neděle, ráno ještě bylo při tmy, již bylo snídání, předně se jedlo co se přineslo posvěceny z kostela, pořad šel asi takto: 1. každý kousek buchty, ku které si vzal každý kousek slaniny, 2. sír, 3. hovězí polévka, maso, kterého jsem snědl jako ořech, více se mi nedostalo, kaše vařená na mlýce a smetana, bylo mě při tom jídle smutno, když jsem viděl jak zde matka dělí děti vejcem též i já jsem dostal dvě, a můj kamarád Alois Šolc též.

V poledne byl oběd v 1 hod. měli jsme polévku, maso, kaši, mléko, večer to samé. V pondělí, ráno bylo, každý kousek buchty se slaninou, sladěný sír, to zbylo od neděle, polévka, maso hovězi. kaše a mléko, hodně po poledni byl oběd a zároveň i večeře, polévka, maso tlustý hovězí, jen tak málo, mléko na mísi, které bylo místo čaje.

Počasí v neděli, trochu chladno, vítr, zachmouřený čas, v pondělí zrána pršelo, při tom velký vítr, nemohli jsme jít ani po návsi pro bláto a vodu, která stojí až k samému stavení, Byl jsem u souseda Silvestra Neužila, hovořily jsme o svých ženách a domácích, jak asi slaví Svátky oni doma.

V úterý dne 6. 4. ráno jsme měli polévku, maso a mléko, po snídání, jsme odešli na venek do ohrady za dům, bylo dosti teplo, svítlo hezky slunce, hodně po poledni jsme šli domů přijda domů, překvapili jsme domácí jak po straně jí to lepší, bylo jíh přeci trochu haňba, tak nám taky dali, dostalí jsme každý kousek masa, lepší preclíky a čaj. Bylo mě velmi líto že člověk musí čekat až co dají nám, jsme na tom horší než žebrač, večer trochu polévky a mléko.

Středa dne 7. 4. opět svátek, ráno byla polévka, maso, blýny málo sladěný měl na to přijít čaj, již byl připraven ale domácí všichni odešli od stolů zůstali jsme samý dva

s Aloisem Šolcem, bylo nás haňba, že by nám musela dávat samým, odešli jsme od stolů skorem hladní. Hodně po poledni byl oběd asi v 4 hod. měli jsme zelnou polévku, maso, lepší buchtu a čaj. Ráno po snídání jsme šli opět do ohrady, bylo hezky, rozmlouvali jsme o svých ženách a domácích až do oběda. Co se týče jídla po ty svátky máme jen dvakrát za den, takže mnoho nejsem přejezený. Chodíme teď dosti brzy spát, je nám den dlouhý, již po kolik nocí mi bolí velmi nohy, zvláště ze středy na čtvrtek měl jsem v nich takové trhání že jsem myslel, že to ani nevydržím od kolen dolů v lejtčích, celou noc jsem nespál, přemýšlel jsem o domově.

Čtvrtek dne 8. 4. ráno polévku, maso hovězí, kaši, čaj, jíme teď hodně pozdě a o 10 hod. tedy ležíme až máme jíst, po snídání jsme šli k Silvestru Neužilovi, bavyly jsme se hraním ovčince, tj. naše zábava skorem každý den. Odpoledne v 4 hod. byla večeře, měly jsme kyselou smetanu, ve které se namáčel chléb a čaj.

(Ze spánku) Zdálo se mi že jsem byl doma, mluvil jsem se ženou Čeňkou.

V Pátek dne 9. 4. ráno jsme měli polévku, maso, smetanu a čaj, v poledne smetanu, čaj s mlékem, večer čaj.

V pátek chodí zde po návsi (pop) jejích falář dům od domů, jest v každým domě modlení a spívání, na konec klade pop knihu hlavě rodině otci na hlavu a při tom cosi říká pak dá všem polibyt knihu celé rodině, pak kropí svěc. vodou a zakrouží kadidlem, při odchodu mu dají tak zvanou pasku (babovku) vejce i peníze.

(Ze spánku) Zdálo se mi že jsem mluvil s Cyrylem Večeřem a Tomášem Mífkem, byly oba napití, přitom mi honili tak, že jsem musel přes velkou vodu utéci, též i v penězích že jsem měl mnoho.

V sobotu ráno jsme měli pekáče s tvarohem a bramborami, smetanu, čaj s mlékem, v poledne, večer to samé.

V nedělí dne 11. 4. měli jsme zelnou polévku, maso, smetanu a mléko odpoledne to samé.

V noci se mi zdálo o domě, též i v pondělí.

Ve středu dne 14. 4. všechny nás svolaly na náves, že pojedem do Omska, všechno jsme si sebraly co bylo našeho, domácím jsme dali s bohem přijda na náves, udělali s námi prohlídku se vším co jsme měly u sebe a zase nás pustili na zad domů, bylo mi haňba, když jsem přišel opět na zpátek, daly nám na cestu babovku též suchary a 25 kop. každymu, přijda nazad vše jsme vrátily.

Též se říkalo že půjdou, co jsou z Galicie domů, že Galicie připadá k Rusku.

Bylo mi skorem smutno, že musím opustit ty lidi, u kterých jsem byl, třeba se nemám dobře, kdyby to bylo že bychme šli domů, tak by mi bylo veselejší, ale přijít zas někde do jiného míst, třeba ještě na horší, to si nepřejí, tak končí středa.

Týden od 11. 4. do 18. 4. byl pro nás špatný na jídlo, polévka zelná, kterou nemohu ani vydržet již, jen z hladu jí jím, brambory, čaj s mlékem, bez cukrů.

V nedělí dne 18. 4. ráno polévka, která ani Sibiřákům nejela a mléko, nedali nám ani chleba moc, odcházel jsem od stolů hladný, již to není k vydržení, pes by to u nás nežrál co nám dali, večer byla ta samá zupa smetana, čaj, bylo více chleba než ráno, domácí se najedli

po straně masa, když jsme odešli. Byl hezký den, celý den jsme ležely v ohradě na slunci a hovořily o domácích hlavně o ženě.

(Ze spánku) Zdálo se mi asi dvakrát o mém otci a br. Josefovi, dále o Matěji Kalvodovi, že jsme byly na plese, tahali jsme se o malou sklenici na víno, též o Jeníkovi Mířkovi, že mi byl dlužen 1 korunu.

Od 19. 4. do 25. 4. měly jsme jídlo špatný každý den postní, maso bylo ve čtvrtek, jen malý kousek, domácí odjely na pole, pacholek (robotník) a dva malí chlapci, jsou tam i v noci nejezdí domů, tedy se méně vaří. Práce moje byla v týdnu, spravoval jsem bránu u koní, též dělal rámečky dva, za které jsem dostal 25 kop. před tím jsem dělal tři rámečky za ty jsem dostal 30 kop. Zaznamenávám že to byly moje první peníze které jsem si s velkou námahou vydělal, byl jsem od té doby co jsme vyjely z Kyjeva vůbec bez (kop.) haléře, jen nám hospodář dal někdy tabák, více jsme od něho nedostali, vážil jsem si těch pár kopejek jak nějaké vjetší mění, tak trpce zkouším svá muka, děkují jen Pánu Bohu, že mě při tom všem trápení dá trochu zdraví, nereptám proti tomu ničeho. Doufám že přijde doba, že bude mír a budem se navracovat, do vlasti své, k svým drahým rodičům i k ženám svým, nemám klidu ani pokoje spomínám dny i noci na ženu jak asi se jí vede doma.

Na Neděli zdálo se mi o Jos. Pechovy mlynáři, že jsem chytil ryby u něho, co chvíli se mi zdá o velké vodě.

Byly jsme též na pověrce, dostaly někteří peníze z domů, i psaní, doufal jsem též i já že něco obdržím, ale nebylo pro mě ničeho, psal jsem domů hned před Vánočními Svátky z Omska, nemohl jsem více psát neměl jsem ani kopejky, bych koupil nějakou kartu a psal tobě ženo.

Dále zaznamenávám že nebudu mít již žádné prádlo, co jsme dostaly v Omsku, košile tenká a slabá, spodní kalhoty, byly lepší, zase mi ji zde svině roztrhaly, jak daly sušit prádlo. Musím teď bráti trykové, které jsem měl jen kdybychme někde v zimě zase šlí, jak již jsem poznamenal vedu život smutný a trapný, snad bych plakal každý den, ale není mi to nic platný, spomínám každý den co den, na tebe moje ženo Čeňko, jak bys mi ty aspoň dala čisté prádlo, neboť se převlékám až za tři týdny, jest to více černé jak byl. Dále nemám ani v noci pokoje, jest plná chalupa štěnic, ať si lehnu tam či tam, všady mi to pronásleduje, tělo mám jako když mi je pošlahá kopřivami, až mi to unavy teprve málo usnu, co ještě dále, jest zde mnoho vší, které jsou jako pecky musím jich každý den, vyhledat abych měl od nich pokoje, tělo mám jeden puhejř, celé rozdrápané.

V mém životě jsem to ani neviděl, u ženských zvláště zde, ti jich mají plné hlavy.

Bych popsál jak se děje vyhledávání vší u ženských v hlavě. Lehne si na lavici, položí hlavu, druhé na klín teď vezme kuchyňský nůž, na kterém je zabijí, praští to jak kdyby jel po lyskových ořechách, tak mnoho jich každá má, též přichodí i cizí baby to vše jedno, žádná se nestydí.

Neděle dne 25. 4. ráno jsme chystalí pšenici na setí, na to bylo snídání, po snídání jsme jí nakládali na dva

voze nato pak jsme šli na pověrku, po pověrce šlí jsme k Sylvestru Neužilovi, byly jsme v chatě na venku bylo zima též velký vítr, při tom málo přeprchalo.

(Ze spánku) Zdálo se mi o mém otci a br. Josefovi, že jsme brousili nože všichni, dělaly jsme v Brně, v noci žádná práce nebyla, poslaly nás domů.

Týden od 26. 4. – 1. 5.

Práce moje byla ve středu jsem za hospodáře u stříhačky, ostatní dny po domě, v pátek a sobotu jsem olezoval břízy.

Neděle dne 2. 5. oběd byl, polévka, brambory mačkaný, čaj, večer to samé.

Dostaly jsme peníze za 39 dní 8. 97 kop.

Tentokrát byl kazaj dosti milostivý dál nám každým 50 kop. Dále jsem si vydělal za zámeček 10 kop. To byly druhé kop. již jsem se začal zmáhati.

3. 5. Pondělí, dělál jsem rám na lednici, v úterý jsem ho usazoval, odpoledne jsem pomáhal Sylvestru Neužilovi spravovat vrátá u saraje, zval mi bych mu šel pomoci, že jest nemožný a slabý.

Středa, hrazdil jsem v zahradě kousek místa na kapustu (zeli), dále jsem hrabál slámu po zahradě. Což mi to velice namichlo, byl pozdě oběd o třetí hod. po polední, k tomu byl špatný, zelná polévka a mléko, po obědě jsem si lehl venku, ačkoliv jsem měl práci, jaký oběd taká práce. Večer hodně pozdě byla večere, ale byla již lepší, vepřový maso ze selátka, čaj s mlékem.

(Ze spánku) Zdálo se mi o domě a ženě.

Čtvrtek ráno dělál jsem sloupky k plotu na ulici, při tom starý kazaj seďa u okna v seknici, mnoho mi poroučel, měl jsem při tom velkou zlost, brzy jsem od toho utekl, odpoledne jsem dělál v zahradě záhony na zeleninu.

Pátek ráno, záhony dělál, odpoledne jsem jel na pole sázet brambory.

Sobota, pomáhal jsem zabíjet sviňi, zabíjení vypadá asi takto: Píchne se až za přední nohy, krev zde vůbec nechytají, až jest mrtvá, naloží se na vůz a jede se za vesnici ji opálit, též se vnitřnosti vydělají, střeva vůbec neberou domů, sádlo doma ořežou a na malé kousky okrájí, pak jej nasolí a do sudů ukládají, vyškvařování zde neznají, tak jsem byl najezený zabíječky ničeho od masa nevařily, zabíječka mizerná. Co se týče jídla, v týdnu bylo jen postní, jak obyčejně, polévka zelná, čaj a jakousi kaši ani nevím z čeho vlastně se dělá, nemohu to poznati jestli jest to z mléka a nebo jestli jsou v tom bílky z vajec, to bylo každý den.

Neděle dne 9. 5. ráno vepřová polévka, maso a čaj s mlékem, večer polévka maso též nám dali. Ale bylo, jak když to pes otrhá, asi tři kousky na talíři a to samo tlustý, více se to podobalo střevovému sadlu, než masu a čaj, tak vypadala zabíječka.

Byl jsem ten den chvíli na řece, dívál jsem se na naše hochy chytali ryby, brzy jsem šel domů, před chatou jsem zůstal sedět se Syl. Neužilem a hovořily o domácích a svých drahých ženách, jak asi se mají doma, jestli nemají hladu, jako my zde na tom dalném Sibíři.

10. 5. Pondělí, hodně pozdě bylo snídání, nestálo za mnoho, maso bylo potřhané a od dětí všechno pochytané, takže se na mě nedostalo, od stolů jsem odcházel

hladný. Po snídání jsem šel do zahrady, tam jsem hovořil se S. Neužil jsem o domě, do práce žádná se mi nechtělo, protože nám dávají málo jíst, tedy jsem ležel na slunci, neboť hezky hřálo. Doma byla jen dcera, stará odešla do Kolářek v neděli za příčinou bouření se kamen, domácí pán na nic teď nedohlíží jest těžce nemocen, nemůže ani slézt z postele, musím jej ještě ke všemu obsluhovat. V noci jsem málo spál, též jsem musel u starého belzebuba být.

11. 5. úterý, jsem málo čeho dělal, bylo z rána chladno, při tom nějaká kapka pršela, donesl jsem vody z řeky, k večeru svítilo slunce, ležel jsem v zahradě u řeky, též jsem to psál.

Již pár dní čekáme vždy na večeri až do 9. hod. nevím zdalí nám chtějí dát večeri, nebo né nemohu tomu rozumět, jestli to bude každý den opakovat, musím snad jít spát bez večere, neboť tá mladá nás moc špatně krmí.

12. 5. středa, spravoval jsem sousedovi formy na cihly, též ve čtvrtek.

Ve středu i ve čtvrtek dali nám je dvakrát za den jíst, měl jsem hlad. Jest to bolestný, musíme čekat až nám co dají, sami mají stranou samého lepšího, neboť přinášely staré babě do kouta, my jen musíme čekat s mým přítelem Aloisem Šolcem. Práci by chtěly po nás, jen kdybychom nemusel jíst, přišlo mi to líto, že mi kanuly slze z očí, seděl jsem sám na ponků pod sarajem, raději bych se neviděl na světě, bez peněz zde žít je špatně. Jest zde k dostání dosti laciných špeků i buřtu v čase hladů bych si koupil, ale teď nemám k tomu prostředky.

Dne 14. 5. dostal jsem od souseda za správu forem 1 rubl.

Pátek dne 14. 5. po ruském 1. května.

Časně zrána ještě za tmy, byli jsme vyburcováni ze spánků od starýho jidáše, což nám praví, já vás nechci dále krmit, půjdete pryč, jestli se chcete sami krmit, můžete zůstat u mne, já vás nevyháním. Já mu málo odpovím, že bych se sám krmil, jen kdybych měl tolik peněz na živobytí. On dále odpovídá, že nám oboum pere prádlo, i na tabák že nám dává, ale co jsem mu udělal to nepočítal ničím. Byl to velký sekan, bez citu, bez lásky, jsem vůbec rád, že od něho odejdu, chtěl jen mnoho poroučet, jmenoval se chlap Ivan Suchomlynov.

Byly jsme od 15. prosince po ruském kalendáři až do 1. května u hospodáře Ivana Suchomlýna, a dostal jsem od něho za ten celý čas 1. 44 kop. též i můj přítel Alois Šolc, kdež on dostal o 5 kop. více, činí dohromady 2 ruble 93 kopejek.

Byli jsme ve Voskresence 136 dní.

<i>Vyplacených dní</i>	106	<i>dělá</i>	48. 76
<i>Nevyplacených</i>	30		13. 80
<i>Úhrnem</i>	136		62. 56

Další můj účet.

<i>Tři rámký na fotogr.</i>	27
<i>Dva</i>	25
<i>Jeden</i>	10
<i>Od hřebíčku mi zbylo</i>	7
<i>Správa forem na cihly</i>	1
<i>Od hospodáře</i>	1. 44

<i>úhrnem</i>	3. 13
<i>když jsem odcházel, měl jsem při sobě</i>	1. 48
<i>utratil jsem za tabák</i>	1. 65

Ve Voskresence nás bylo 200 zajatců, mělo nás tedy 100 přijít do druhý vesnice.

Sešli jsme se na návsi asi o půl desáté, již jsme byli vypsáni co přijdem pryč. Většinou byli to samí češi. Rusíni, poláci zůstali na místách, ti chtěli dělat, ale žádný z Čechů nechtěl zadarmo dělat, odpravili nás dále.

O desáté hod. vyrazilo nás osmdesát pět za zpěvu pochodové písně Čtvrtého července z vesnice Voskresenky a jdem dosti za pěkného dne o 8 verst dále do vesnice, která se jmenuje Petrovka, jak jsme tam přišli, byli jsme brzy kvartýrování po jednom nebo dvou.

My jsme se drželi společně s Aloisem Šolcem, přišli jsme na kvartýr mezi tři rodiny a mnoho malých dětí, co se nám oboum nelíbilo, byla plná chata národa a ještě my jsme přišli.

První den na kvartýru.

Jídla nám dali dosti, polévku bramborovou, vajíčka, smetanu a čaj s mlékem, večer smetanu a mléko, co se týče spaní, spali jsme na dvoře v jízbě, kde byla postel. Tam jsme spali, až slunko nám svítalo přímo nad hlavu, pak jsme se najedli a šli hulat mezi naše kamarády. Nebyli jsme dlouho na tom kvartýru oba, neboť přišlo nové kvartýrování.

V Neděli dne 16. 5. jsem z měnil kvartýr a přišel jsem sám do chaty, kde byli jen staří lidé muž a žena, měli u sebe dva chlapce od syna, který byl v Japonské válce ubity, byli to dosti slušní lidé, jen že tam mnoho nebylo, hned jak jsem tam přišel dávali mi oběd, když jsem měl jíst po obědě, vypil jsem přeci skleničku čaje.

Co jsme přišli z Omska, byli jsme pohromadě s přítelem Aloisem Šolcem, teď on přišel jinde a já též sám. Jídlo, večere měl jsem jen bramborovou polévku, na to šel jsem spát. Spál jsem v seknicí na zemi, ráno dosti brzo vstával jsem a šel jsem před chatu bylo dosti teplo, tam jsem si lehl na trávu s druhými kamarády, později bylo snídání, brambory a čaj, po snídání jsem čistil dvůr, bylo tam plno hnoje.

18. 5. Úterý, ráno jsem měl brambory, blýny, čaj s mlékem, po snídání jsem házel slámu na střeche, byla před chatou, pak jsem šel hulat, oběd brambory, čaj s mlékem po obědě jsem ležel před chatou a psál jsem to.

(Ze spánku) Zdálo se mi o domě a ženě, že jsem přijel domů, bylo mi dobře.

Co jsem teď na kvartýru, bylo by mi zde dosti dobře, jen že mám špatný večere, ku příkladu: Naleje kvasu na mísku, pak nakrájí (luku) zelenej cibule, ale plnou mísku a tak se to jí, ještě k tomu dá cibuli zelenou na stůl, ani jsem nevěděl, k čemu jest. Jím pár lžiček té polévky a praví mě kušej luk František u nás tak kušeme, myslel jsem si, již bez toho je plná mise samej cibule a ještě si mám brat zvlášť, již jsem byl plný zase samej cibule, neříkal jsem ničeho a kůšal dále.

Středa 19. 5. Stával jsem dosti pozdě, slunce bylo již hodně vysoko, čekal jsem na snídání, byly brambory a čaj. Oběd, kvasová cibulová polévka, brambory,

večer zase tá polévka a čaj. Zaznamenávám, že jsem měl v noci velké bolení břicha, jsem najezený jen samej cibule, ostatního málo, v noci jsem málo spál. Spávám teď v saraji na seně sám, jest mi teď smutno, když jsem sám, byl jsem přivyklý z A. Šolcem, přišla na mě velká tesknota po mej drahej ženě, jak asi se má ona doma, též i moji rodiči.

Dopoledne jsem chytal ryby na řece též i odpoledne, tejj den jsem kupoval knoflíčky ku košile, jíž jsem jich musel koupit, chodil jsem jíž delší dobu rozepjatý, což se mi zde nelíbilo. Přišli mi dosti draho ½ tuctu malých za 4 kop.

20. 5. ráno jsem měl, bramborovou polévku, ryby, které jsem si sám nalovil a čaj s mlékem, v poledne brambory, kvasová cibulová polévka, večer brambory a čaj, dopoledne jsem byl u řeky, odpoledne na louce u vody tam jsme hovořily o domě.

(Ze spánku) Zdálo se mi o tetičce Filoméně a Marii Janistinové.

21. 5. ráno snídání, brambory, cibuli, čaj. Po snídání jsem šel do lesa na procházek, přijda domů, čekal jsem na oběd, jíž bylo hodně po polední, oběd mléko a chléb, večer čaj s mlékem.

Musím zaznamenat, že jsem byl v ten čas tak slabý, že mi bylo obtížné, kroka udělat, bolí mi naramně nohy. Ku příkl.: poslala mi bába, bych šel na řeku pro vodu, ale z velkou obtíží jsem ji přinesl, byl jsem celý zpocený a nohy se podemnou třásly jako pruty, kdybych dělal něco nuceného, nemohl bych to ani vykonat.

22. 5. Sobota, začínají zde zase svátky prázdníky, které přetrvávají až do úterka. Jídlo jsem měl ráno, pekáče s tvarohem maly pěry s tvarohem, preclík, namáčel se ve smetaně, hrníček mléka, čaj, což jsem se dosti najedl. Pak jsem šel chytat ryby, oběd, nudle s mlékem. Po obědě jsem ležel před chatou, neboť mi tehda vše bolelo, na večer jsem jel do lesa z chlapcem pro malé břízky, které se dávají na ty svátky před chatu jako u nás na Boží Tělo. Říkají zde, že jest trojičky, neboli sv. Duch. V noci mi bylo smutno po domě.

Neděle dne 23. 5.

Ráno jsem dosti časně vstál, nebylo mi dobře, měl jsem velké dření v nohách, tedy jsem prošel vesnici a čekal jsem na snídání hodně dlouho, stará bába šla do církve až do Voskresenky. Když nešla dlouho na zad, dal nám kazaj jen čaj, po polední byl oběd, polévka, brambory, večer maso z kačeny, ale na kvasu, vajčko čaj.

Odpoledne jsem si musel lehnout, bolely mi nohy.

Ponděly dne 24. 5. ráno blýny čaj v poledne brambory čaj, večer čaj, přes ty svátky jsem ani masa hovězího neviděl.

Počasí na sv. Svatodušní v neděli dop. chladno, odpoledne málo teplo, v pondělí málo přšelo.

V noci se mi zdálo o domě a ženě.

Úterý dne 25. 5. ráno brambory čaj, nato šel jsem si před chatu lehnout. Pozděj přišel ke mně přítel Jan Hruška bych šel se podívat na větrný mlýn, který se má spravovat, že si můžem něco vydělat, sjednali jsme si správu mlýna za 10 rublů.

26. 5. Středa začaly jsme pracovat na mlýně.

27. 5. Čtvrtek, ráno do snídání jsem byl na mlýně, po snídání jsem šel domů, nemohl jsem pro zimu a vítr dělat. Též jsme potřebovali lidí ku tažení hřídele, který byl nesmírně těžky a nebyl nikdo doma, tedy jsme odešly. Přijda domů šel jsem si lehnout na péčku, bych se ohřál.

28. 5. Pátek, ráno pomáhál jsem kazají vyvážet hnůj ze saraje, odpoledne též chvíli, což jsme toho musely nechat přšelo. Šel jsem do chaty a sed'a u stolů přemýšlel jsem o domě, jak asi se má moje žena doma, nevím zdali žije, nebo ně, není mi ničeho známo.

Sobota 29. 5. dopoledne jsem dělal přední nápravu k vozů, pak jsem rozhazoval hnůj v zahradě. Nato jsem si chvíli lehl, bylo mi zima, za druhé byl jsem jako polámaný, nebylo mi tehda celý týden dobře, nejvíce mi bolely nohy.

Počasí tehda bylo celý týden špatný velká zima, též přšelo skorem každý den.

Co se týče jídla, v týdni bylo dosti procházející, dajjí mi, co jen sami mohou, masa zde nemám, ale jiného si mohu vzít, co sám chcí, chleba si mohu sám krájet, to mi nutí, jak hospodář tak i hospodyň.

Neděle dne 30. 5. ráno chvíly jsem byl před chatou, načež bylo snídání, měl jsem buchty s tvarohem, nudlová mléčná polévka, čaj, oběd, maso z kačeny, které bylo polyté kvasem též bylo s křenem, polévka jak ráno, večer čaj.

Počasí v neděli, jasno dosti teplo, foukal malý vítr. Nedělním dnem zase začínají zde pústy, které potrvají zase šest neděl, ale mě to ničeho jíž nevdájí já mám púst teď každý den od masa ničeho nejím.

V Pondělí, úterý, středa, čtvrtek, dělal jsem na mlýně, což jsem to dokončil, celkem jsem dělal pět dní správu mlýna. Od práce bylo deset rublů, hned jak jsme skončily, dostali jsme šest rublů, ostatní až později, neboť neměl peníze všechny.

4. 6. Pátek byl jsem se sedlákem v lese pro křoví na plot.

5. 6. Sobota vyvážel jsem hnůj ze dvora.

Neděle dne 6. 6. ráno jsem řezál seno pro koně, pak jsem jel pro vodu do řeky, přijeda s vodou, čekál jsem ještě hodně dlouho na snídání, bylo jíž 11 hod. dop. Měl jsem k snídání, pěruchy s hrachem čaj též byly brambory, ale od těch jsem musel odejít na pověrku. Po pověrce jsem chvíli ležel před chatou, pak jsem šel s kamarádem do Novoselky, měl jsem tam dělat mlátičku, ale jíž jí odvezl do Turhonovky, od tuď jsem šel s kamarády, podívati se ku dráze jestli nevidíme nějaký vlak se zajatci. Náhodou žádný nejel, tam jsme seděly u strážného domků, též jsme si tam koupili dva džbánky mléka po 10 kop. Až jsme si tam odpočinuly, pak šli jsme domů. Přijda domů čekál jsem na večerí, měl jsem večerí, kvasovou polévku, ku které jsem zakusoval luk a brambory, spominál jsem tehda při večerí na mojj drahou polovičku, kdyby mi vyděla jak mi to chutná, ten luk.

Sed'a po večerí s domácímy, rozmlouvál jsem s nimi o mým domově. Mé drahé ženy bylo mi tehda líto a smutno že mi slze kanuly z očí, ale nedál jsem to na sobě znát před těmi lidmi u kterých jsem žil, nato jsem

šel spát, ale dlouho nemohl jsem usnout, pro lítost a smutek pro mojí ženu Čeňku, neboť neznám zdali žije a nebo snad již né. (Ze spánku na pondělek) Zdálo se mi že jsem byl již doma ze zajetí, vyprávěl jsem se všemi domácími o zajetí jak jsem se měl na Sibíři, bylo mi velmi dobře když jsem se probudil, že jsem mluvil se všemi domácími.

Pondělí 7. 6. ráno přišel pro mě Sylvestr Neužil s Kazajem u kterého žil, bych šel k němu dělat, šel jsem a dělal jsem futra k jizbičce a vůz jsem též dělal.

8. 6. Úterý pršelo, byl jsem doma, spravoval jsem si střevíce, neboť jsem jich měl celý roztrhaný, odpoledne nepršelo. Pomáhal jsem kazaji vozit slámu na střechu, by nepršelo na seno, na kterým jsem tehdy spával, k večeru jsem byl sám doma spomínal jsem na mojí ženušku, bylo mi tehdy smutno po tobě.

9. 6. Středa, byl jsem doma, spravoval jsem babě stav na děláni plátna, ale mnoho se mi do toho nechtělo, byl jsem slabý tehdy, jídlo bylo špatný, ráno herynk na luku, dále samý luk (cibuly) na talíři a čaj, v poledne, pěruchy s nemletým makem, kvasová polévka, v které bylo mnoho luku, takže jsem byl najezený samej cibuly, slabá strava.

Musím zaznamenati, že ve Voskrysece jsem byl najezený samého sirového zeli a tady zase samého luku, neboly cibuly.

10. 6. Čtvrtek, ráno jsem byl na Bazaru se sedlákem, tam jsem utratil 1. 60 kop. A to tabák 60 kop. 20 kop. sirky, zrcátko 10 kop., mydlo 18 kop., aršín 10 kop., buřt 20 kop., chléb 6 kop., kvas 11 kop., konfetky 5 kop. Po poledni jsem přijel domů.

11. 6. V Pátek a v sobotu jsem dělal vůz opět, u kazaje jak v ponděli.

Neděle dne 12. 6. ráno jsem později vstával načež byl snídaní, měl jsem brambory s lukem čaj, po snídaní jsem šel na pověrku. Nebyla žádná, šel jsem tedy domů, byl již oběd, měl jsem polévku hrachovou a brambory, večer brambory, čaj, chléb jsem namácel v máčce sladké, oni to zovou med, ale není to, samý jej dělají z mouky.

14. 6. Pondělí dopoledne, byly jsme na pověrce, kde jsme slišely smutnou správu, že nám stát více krmoví peníze dávat nebude. Že máme každý si promluvit s kazajem zkrze práci, bychne se sami živily, plat si máme vyjednat nejmenší cenů 6 rublů za měsíc, ale jest to zde práce trapná skorem od 3 hod. ráno do 9 hod. večer, ale k tomu při slabé stravě, nejraději by nám chtěli dát jen čaj, bez cukru a nějakej kyselej polévky, tak zvaného boršče.

15. 6. V úterý jsem byl na práci, kterou jsem večer skončil, dělal jsem u něho celkem čtyři dny, tam jsem měl po 80 kop. denně celkem jsem vydělal u něho 3. 20 kop. jídlo jsem měl dosti dobrý u něho.

V úterý jsme též byly všichni pro peníze ve Voskrysece, dostaly jsme za padesát čtyři dny 12. 42 kop. Ve Voskrysece jsem vyplatil za 30 dní, 6 rublů, 90 kop. mi dala, 5. 52 kop. přišlo do Petrovky jak nyní žijí, totéž za 24 dní, 2 dny jsem platí za prvního kazaje 40 kop. 21 dní jak teď žijí a sice 4. 20 kop. zbylo mi za 1 den 23 kop. U kazaje jsem platil po 20 kop. denně, tří kop. mi dal

každý den, celkem mi tehdy zbylo 1. 83 kop. U hospodáře mám za 9 dní peníze co jsem u něho nejedl 2. 07 kop.

16. 6. Středa, ráno byl jsem u jezera, tam jsem se koupal, též i prádlo pral, počasí bylo teplo a dušno. Dopoledne jsem byl na pohřbu, naproti mojí chaty, jak jsem bydlel, zemřel stařec, při pohřbu jsem nesl kříž, jiní dva kamarádi rakev, při pohřbu jest to asi takto:

V chatě spívá pop střídavě se zpěvákem, kostelníkem, dostí dlouho, nato jde se z chaty, rakev vůbec je otevřená, víko též jeden nese, několikráte se rakev položí na vesnici, kde pokaždé se zpívá, u hrobu též, přijda pak z pohřbu jest hostina pro všechny co byly z účastnění při pohřbu.

Též popisují hostinů, jak zde na Sibíři jest, musím zaznamenati, že jsem se najedl řádně, pořad následoval asi takto:

1 V čašce něco málo prosné kaše z hrozinkami, též i sladěný bylo to, co si vzal každý, jen pro mino, nevím ani co to mělo znamenati, říkali, že jest to jakási upomínka.

2 Kvasová a rybová polévka

3 Polévka bramborová

4 Prosná kaše

5 Ryby

6 Ryby v pekáči

7 Ryby herynky

8 Z mouky udělaný taky malý knedličky nadívaný kaší a hrozinky, též mnoho to bylo sladěný, forma byla na způsob bramborů

9 Prániki, neboli cukroví malí

10 Konfetky k čaji

11 Čaj

12 Mléko, což jsem dostal i z kamarády, oni právě nejedli neboť jest zde půst, pro ně na mléko.

Vzal jsem si od každého jen málo, ale byl jsem najezený, nato se pak rozešíl.

17. 6. Čtvrtek, byl jsem opět na jezeře se koupat, odpoledne jsem byl doma, ležel jsem chvíli před chatou. K večeru přišla bouře, jen že dlouho netrvala.

18. 6. Pátek, byl jsem se koupat na jezeře, na zpáteční cestě jsem se stavil u kazaje u kterého jsem dělal pro peníze, vyplatil mi 3 ruble 20 kopejek, dále jsem dostal 2 ruble, doplatek od správy mlýna.

19. 6. Sobota, ráno jsem hulál, totéž ničeho nedělal, odpoledne jsem dělal doma, hospodyní, bydlo na stav (verštat).

Co se týče jídla tento týden, bylo jen, brambory a čaj.

Neděle dne 20. 6. ráno byl jsem chvíli u řeky, přijda domů bylo snídaní, pěruchy se zelím a houbami, čaj, v poledne mléko, večer pekáč s rybami a čaj.

21. 6. Pondělí, byl jsem zpravovat vůz, dostal jsem za práci 30 kopejek.

22. 6. Úterý a středa 23. 6. dělal jsem cihly, (vepřovice) u sedláka u kterého jsem tehdy žil.

24. 6. Čtvrtek a pátek 25. 6., nedělal jsem ničeho.

26. 6. Sobota, dělal jsem střechů u souseda na saraj (Ze spánku) Zdálo se mi o mojí ženě, že jsem přijel domů, ale málo jsem sní pobyl doma. Co se týče jídla tento týden, bylo jen každý den, cibule zelená a česnek, čaj, co se střídalo, hrách maštěný postním máslem.

Jednou byly pekáče s hrachem, zaznamenávám že jsem tak již slabý že sotvá chodím, když něco dělám potím se mnoho slabotou.

Spomínám, kudy chodím na můj domov a mojí milou ženu, mám jí stále před očima.

Neděle dne 27. 6. ráno jsem hezký dlouho spál, spál jsem v zahradě ve slámě, co se mi zdálo, že bude již snídaní, ale přijda čekal jsem hodně dlouho ještě na jídlo. Před snídaním šel jsem ještě se nechat oholit k Aloisovi Šolcovi, přijda domů na zad, seděl jsem na dvoře smuten a přemýšlel jsem o domě a moji ženě.

Jako neděle bylo snídaní, pekáče starý s hrachem, brambory a čaj. U oběda jsem nebyl, dal mi naproti kazaj kyselého mléka, na kterém jsem si pochutnal na to pak teplého mléka, byl jsem dosti najezený.

Po snídaní jsem se šel koupat do řeky Omky z kamarády, po obědě jsem šel z druhýma střílet vrány a křečky. Přišel jsem již večer domů, večeře byla, kvasová a luková polévka, v které byla ryba slaná potrhána a hrách maš-těný postním máslem (olej).

28. 6. Pondělí, šel jsem ještě dělat střechu, kterou jsem do poledne skončil, odpoledne šel jsem se koupat, pak jsem oddýchal až do večera.

29. 6. Hody Petro-Pavelské doma v Újezdě u Sokolnic.

Hody jsem slavil v zajetí na Sibiři v dřevní Petrovka asi takto:

Po snídaní šel jsem s kazajem u kterého jsem žil, dělat vepřovi cihly k řece Omce, asi v třetí hodině přišla bouře, co jsme práci přerušily. Byl jsem potom doma až do večera.

Vzpomínal jsem hned z rána na můj domov a moji milou ženů, jak asi ona slaví Hody Petropavelské, máli co jíst. Není mi ničeho známo a to mi nejvíce zde v zajetí bolí.

Měl jsem zde jídlo ráno, pekáče z lukem (cibuli) a čaj, v poledne kvasovou a rybovou polévku, večer to samou polévku a čaj, nato šel jsem brzy spát. Dlouho do noci jsem nespál a přemýšlel jsem o mým domově a moji ženě.

(Ze spánku) Zdálo se mi, že jsem byl již doma u moji ženy a rodičích, též o Tomáši Mířkovy, že jsem mu vyprávěl o válce a mém zajetí, též domácím.

30. 6. Středa, dělal jsem opět cihly až do večera, přijda domů, byl jsem celý jako polámaný, při špatném jídle, ráno polévka nudlová, ale nudle dělaný bez vajíčka a čaj, v poledne jen kvasová polévka ve které byly malé ryby, večer jen čaj.

Čtvrtek dne 1. 7 a 2. 7 nedělal jsem ničeho, odpoledne ve čtvrtek chtěl kazaj bych šel dělat zase cihly, ale nešel jsem, má mi dáti již 6. 45 kopejek a neznám zdali jich dostanů, neboť nemá ani kopejky.

V pátek jsem dostal od střechy co jsem dělal 1. 25 kop.

3. 7. Sobota, nedělal jsem ničeho, ani nemohu pro slabotu, jídlo ráno, jen čaj, v poledne jsem měl jen jeden preclík suchý, co se mi ptá kazaj, jestli jsem se najedl, odpovídám mu, že ano. Ale myslel jsem si, při takovém jídle by zdechl pes, večer zase jen čaj, byl jsem před večerí v bání, ale sotvá jsem vylezl pro slabotu.

(Ze spánků) Ze soboty na neděli, zdálo se mi o své milé ženě, vzpomínám na domov jak ve dne tak v noci, nemám pokoje. Ničeho zde mi nebavy, třeba by mi zde dávaly co bych chtěl.

Neděle dne 4. 7. ráno hodně dlouho jsem ležel, asi do 10 hod. v myšlenkách na domov a všech domácích mých co asi dělají. Den ode dne se mi zde nelyby, stále jsem v myšlenkách jen, že mi již delší dobu z toho všeho bolí hlava, obyčejně když si sednu na zem, nebo lehnu, jak vstávám zatočí se mi hlava že ani nevím, kde stojím, nevím zdali to vše vydržím. Též žaludek mi zde často bolí, mastného moc ani nesnesu, mám slabý žaludek, od masa zde ničeho nevidím, jsou zde pusty, kdyby i nebyly, nemám ničeho více než cibuly zelenou, česnek. Dříve byly brambory, teď nejsou, dále čaj, to se střídá již po kolik týdnů, sílu nemám vůbec žádnou, taky není z čeho, jím jen tak, že jsem živ.

Neděle 4. 7. k polednímu bylo snídaní, přeruchy nadívaný s cibuly, čaj. Oběd nebyl, ale dostal jsem u druhého kazaje mléka, večer bylo, kvasná polévka z bylinkami, ale nevyděl jsem v ní jen hlavu roztrhanou, kousek od ocase a ploutve, dále čaj. Měl jsem hlad, musím dále zaznamenati, že dosti špatně vypadám, v obličeji a v těle jsem tak sláb, že kalhoty ztrácím.

Řemen již dále nemohu popnout, nohy mám jen kosti, které jsou potažené koží při tom zesláblé, že mnoho nevydržím chodit.

Po polední jsem ležel před chatou na trávě s mýma kamarády, hovořily jsme o svých domovech, jestli se zase shledáme se svými drahými ženami, a všemi ostatními domácími.

Dále poznamenávám, že jest zde v zajetí pro nás smutný život, co chvíli mi polejou slze oči, když si vzpomenu na ten můj život, že jsem málo pobyl se ženou. Nevím některou chvíli ani kde mi hlava stojí, jen nádeje malá malá na domov mi mysl rozveseluje, neboť že mám ženu, kterou vřele miluji, snad bych si zde prozoufal, nebo zde v Rusku zůstal, by vše se mnou zahynulo a trápit se až do smrti. Ale podotýkám, že nevím zač to vše zde musím trpět, musel jsem opustit i to, co jsem nejvíc miloval a to jest má hodná žena, z kterou jsem byl jen krátky čas. Pěkně jsme se pořádaly, když mi to vše stoupne do hlavy plakal bych, vždycky si obyčejně postěžuji když už ležím, jen myšlením své ženě, jinému si nemohu postěžovati.

5. 7. Pondělí, dělal jsem cihly, při tom ani nebyl oběd, kazaj poslal domů pro chléb, cibuly a česnek, měl jsem hlad, večer čaj.

6. 7. Úterý, asi v jednu hodinu jsem dokončil děláním cihel, udělal jsem jích 1500, za práci mi má dát kazaj 4. 20 kop. nevím zdali jích dostanů.

7. 7. Středa dop. jsem nedělal ničeho, již mi zde práce nebaví, odpoledne též nic, chtěl kazaj bych mu dělal fura, ale tak zadarmo, má již mi dáti 7. 88 kop. nevím jak dopadnů.

Ve středu jsem ani neobědvál, a večer jen brambory s olejem.

Den ode dne jest to čím dál tím horší na jídlo kupř. ráno jen čaj, v poledne kvasová polévka, nebo brambory, večer někdy čaj, nebo brambory, to mám každý den.

Ve středu jest zde jakýsi zvyk, že polévají jeden druhého vodou i nás oblyly ženské cely, každý je mokřý jak kdyby vylezl z koupele.

8. 7. Čtvrtek, pátek, nedělál jsem ničeho, byl jsem se koupat v řece Omce, každý den.

Sobota dne 10. 7. přišla polůčka, peníz za 42 dní 9. 33 kop – a to od 7. 6 do 26. 6. po 23 kop. denně, od 27. 6. do 18. 7. á 21. 5 kop. po ruském kalendáři od 26. 5. do 13. 6. á 23 kop.

Od 14. 6. do 5. 7. á 21. 5 kop., dělá 20 dní á 23 kop. 4. 60 kop., 22 dní á 21, 5 kop. Dělá 4. 73 kop. Celkem tedy 9. 33 kop.

Vyplatil jsem kazají jen za 35 dní, za 7 dní má každý u sebe, máme jít pryč, co prožijem teprve máme platit, teď jsem dostal od něho za dělání cihel 2. 50 kop. dále za 16 dní co jsem u něho nejedl, a to 3. 68 kop. dále jsem si nechál za každý den á 3. 5 kop. dělá 66 kop. celkem jsem dostal 99 kop.

Neděle dne 11. 7. ráno špatný snídání čaj, v poledne ničeho, večer čaj, cibule a česnek.

V pondělí dne 12. 7. byl jsem v Koláčkách na Bazaru, (jarmak) jest to větší jarmak tak zvaný Petropavelský, koupil jsem si tam, košily za 1. 10 kop. spodní kalhoty za 80 kop. břitvu 2. 00 kop. půl funta buřtu 25 kop. (bulka) chléb 3 kop. kvas 35 kop. konfetky 15 kop.

Úhrnem jsem utratil 4. 68 kop.

Co se týče jarmaků zde na Sibiři, trvá po dobu čtyřech dní, první den bylo mnoho lidí, jezdí i na 50 verst (km) vzdálení, mnoho jich přijde, jen že málo kupují, mnohý nemá ani kopejky při sobě, z některého domů přijdou se jen podívat nebo si koupí je konfetku, toť jejich celá spása, my to zoveme delikates.

Nedělním dnem zase vycházejí pústy, které trvaly od 30. 5. do 12. 7. byly tedy 6 neděl, po tu dobu celou jsem neviděl jinšího než, polévku kvasovou i bramborovou, cibule, česnek, hrách, pěrušky s cibule, čaj.

Teď vyšly pústy, ale ničeho se to nezlepšilo, jest to zase samé.

Pondělí dne 12. 7.–29. 6. to den Petropavelský ráno i v poledne jsem ničeho doma nejedl, byl jsem na jarmaků. Večeře byla, trochů polévky nudlové, malý kousek masa ze slepice a to spodky z noh, hovořila již předem, když jsem sedal k jídlu, že zde byli hosti, že vše maso pojedli. Na to jí odpovídám, že jsem to vydržel, tolik neděl bez masa, že to vydržím též, za to mám taky platit 18 kop. kdež to nestojí ani za pět, že nechci zdarma ničeho dělat. Má zlost a špatně mi dává jíst, posledně si čítali že dostanou za stravu asi 7 rublů zatím jsem jím doplatil 94 kop. Ještě k tomu mi okradl o 1.70 kop. za dělání cihel beze všeho jsem mu zkázal, že já tím neschudnu a on že nezbohatne, špatně se na mne podíval, jíz s něma nedělám žádné komedie, oni se člověku, též ničeho nestydí říci.

Úterý 13. 7. nedělál jsem ničeho.

14. 7. Středa a 15. 7. čtvrtek dop. dělál jsem u jednoho kazaje, kladl jsem do hambaru, futra a dvěře k sarají, jedný dvěře k Báni, vydělál jsem si 1.30 kop.

16. 7. Pátek, ráno mi ani nebudili k snídání, až později přišel jeden chlapec, bych šel k rautryku, šel jsem

z velkou nechutí, neboť vykladala baba druhým, že sním mnoho chleba, za tím nesním ani za 3 kop. za celý den, když jím tak mi nutí, ale tak jen na oko, ale po druhé straně kouká jak co dávám do úst. Každý den při jídle má nějakou práci pro mě, ale mě se do ní prach nic nechce, dělat a ještě platit to mnoho, za druhé jsem slabý.

Kupř.: ráno jsem vypil tři čašky čaje, malý kousek chleba že to stálo 2 kop., nato mi povídá proč tak málo, odpovídám že mám dost, po snídání odešla na pole za travou a ničeho mi nenechala k obědu.

Byl jsem si koupit oběd, jest dobře, že jsem si vydělál nějaký krejcar, že si mohu koupit, takových lakomých lidí jsem nevyděl.

17. 7. Sobota, nedělál jsem ničeho, byl jsem se koupat v řece Omce.

18. 7. Neděle, ráno snídání čaj, oběd polévka, kousek masa ze slepice, večer maso ze slepice kvasová polévka, což bylo smícháno a čaj.

Večer jsem dával kazaji peníze a to za pět dní 90 kop. má mi dáti 35 kop. které jsem nedostal.

19. 7. Pondělí, opět na mě nalehál, bych mu dělál futra na dvěře, jíz mi to bylo hloupé, že mi říká po kolikáté, tedy jsem počal dělat, též i 20. 7. v úterý dopoledne, odpoledne jsem byl v Novoselce.

Ve středu dne 21. 7. po ruském dne 8. 7. jest po celém Rusku prázdník, konali se v církvy (koste) služby Boží, na znamení že bude Generální útok na celém frontě, by v bojí zvítězily.

Pro mě byl prázdník znamenitý, musel jsem si koupit ráno mléka, měl jsem již hlad, hodně pozdě dal kazaj sám samovar do pohybu, vypil jsem dva hrnečky čaje a kousek chleba, pak jsem nejedl až do večera, oběd vůbec nebyl, bába nebyla po celý den doma, až k večeru teprve přišla. Konal se zde průvod od vesnice k vesnici, slavily vítězství.

22. 7. Čtvrtek, 23. 7. Pátek, 24. 7. Sobota, dělál jsem v Novoselce, rám pod mašinu na mlácení.

Vydělál jsem si tři ruble, po ty dní tří, jsem se měl aspoň dobře na jídlo, polévku masovou, maso hovězí i vepřovy, mohl jsem při tom pěkně dělat, neměl jsem při práci hladu, též byly okurky, jen že jích neumí zde připravit, pokrájí je na kousky jako brambory i s kůrou, takže jsou hořké, a jí se vůbec bez octa.

(Ze spánku) Tento týden, zdálo se mi každý den o domě, přicházela na mě velká tesknota.

Neděle dne 25. 7. hodně dlouho jsem ležel, až ke mně přišli kamarádi, bych je oholil, musel jsem dlouho čekat na snídání, bylo již po 11 hod. bylo, polévka, která byla málo cítit že jest masová, (ze slepice), ale masa jsem neviděl, dále mléčná nudlová polévka, čaj, byl jsem nalytý jen samou vodou, po snídání jsem šel na pověrku. Přijda na zad, šel jsem do Novoselky, tam jsem pobyl malou chvíli, nato jsem šel k obědu, měl jsem hlad, ale oběd vůbec nebyl, musel jsem sám říci, že mám hlad, dala mi pěrušky s lukem, oni nejedli až večer, seďa u starej truhle která slouží za stůl, přemýšlel jsem o svojí milé ženě, co asi dělá, jak se má doma, neboť mi není ničeho známo o domě.

Večeře, mály kousek masa ze slepice, které bylo v kvasu, polévka nudlová, nato pak ještě, polévka mléčná nudlová, byl jsem najezený jen samej polévky.

Po večeři šel jsem brzy spát.

(Ze spánků) Zdálo se mi o mojí sestře Marii, že mi dávala cukrovky, že jsem jíž přijel domů.

Pondělí 26. 7. měl jsem opět hlad, hned ráno odjely do pole, aniž by mi čeho uvařily, ráno i v poledne jsem měl jen čaj, musel jsem si koupit buřtu, je to teď špatný.

27. 7. Úterý; 28. 7. Středa; 29. 7. Čtvrtek; 30. 7. Pátek; 31. 7. Sobota, měl jsem to samé.

Sobotní den jest pro mne dost smutný, jest tomů právě rok, co jsem opouštěl domov a milou moji ženů, po ten celý rok spomínám, dnem i nocí na domov, smutná upomínka.

Sobotní den v zajetí jest také záznamný, neboť končíme zase žítí v dřevni (vesnici) Petrovka, jsme odkázáni na práci tak zvanou zde černou, totiž rolnickou, stát nám dále krmovy děngy (peníze) dávat nebude a bylo nám zvěstováno, že budem dělat za 25 kopejek.

Ve vesnici Petrovka žilý jsme od 15. května do 1. srpna, po ruském kalendáři od 1. května do 18. července, celkem 78 dní, poslední den nečítám, byla to Neděle.

Po tu dobu, co jsme žily v Petrovce, bylo nám tam dosti dobře, scházivalý jsme se vždy po hromadě, bylo poslední čas mnoho teplo, krátivalý jsme naše dlouhé chvíle nejvíce u řeky Omky, která byla u vesnice, chytaly jsme ryby. Též mnoho koupaly, když nám bylo horko, právě byly zde velká vedra, větší jak u nás až tráva byla spálena. Teď máme najednou pracovat, žádnýmu se mnoho do práce nechce, za druhé je každý mnoho slabý.

Další můj účet, co jsem vydělal ve vesnici (dřevni) Petrovka.

Účet.	Ruble	Kop.
Přeneseno z Voskrysenky	3	13
Zpráva mlýna větrného	5	00
Rechtiný na vůz i spodek	3	20
Zbytek od polůčky	1	82
Zpráva voze	-	30
Dělání střechy	1	25
Dělání cihel kotovic	2	50
Dní, které jsem nejedl doma	5	41
Zpráva hambaru, futra, dveře	1	30
Dva dny co jsem nejedl doma	-	43
Rám pod mašinů mlátičku	3	-
Úhrnem v Petrovce vydělal	24	21
Z Voskrysenky	3	13
Jíž mě prošlo přes ruce v Sibiři	27	34

Neděle dne 1. srpna byla pro mne opět smutnou. Zase jsem se loučil, s těmi lidmi u kterých jsem žil, třeba jsem neměl nic dobrého, ale jíž jsem byl s nimi přivyklý, jako doma. Ještě jsem se nasnídal u nich posledně, daly mi na cestu chléb, pět vajčiek, a dva okurky, dál jsem jím všem zbohem a odcházím z chaty, též po cestě jak jdu dostál jsem tři vajička od druhých lidí.

Asi v polovině vesnice byl sraz všech, tam jsme společně zapěly, *Kde domov můj*, a jiné národní písně.

Přijely tam tři povozy, že jsme mohly naložiti svoje věci, košile atd.

Po tu dobu byly u nás ruští vojáci, ale teď nebudou, předání jsme Volostnému starostovy, (staršina).

Nastupujeme cestu k odchodu, asi v 10 hod. dopoledne. Jdem přes vesnici za pochodové písně, Čtvrtého července, lidé stáli venku, též se s námi loučily.

Právě tá neděle byla pro nás špatnou, neboť slunce mnoho hrálo, byly jsme celí spocení, sotva jsme vyšly z vesnice. Pochod máme před sebou 40 verst (km) do druhé Volosti, která se zove Jurevská, při pochodě jsem se stavil u těch lidí co jsem žil předně, totiž ve Voskrysence, prošli jsme dvě vesnice, třetí byla Volost Juryjev. Přišli jsme tam jíž byl večer, přitmy, tam jsem šel na kvartýr s Aloisem Šolcem, co jsem žil s ním ve Voskrysence, přijda k němu dál nám skromnou večeři, po večeři chvíly jsme seděly venku, pak jsme šli spát.

Spaly jsme na dvoře v jízbyčce na trávě, která slouží ku vázání obylý.

Ponděly dne 2. 8. rána jíž jsem nemohl dočkati, jak to bude dopadávat vše. Když jsme vstaly obá dál nám kazaj snídani, po snídani jsme se sebraly a šli jsme na patřičné místo, sraz byl u poštovního úřadů, též Volostný úřad.

Tam jsme hovořily o našem postavení, jak se s námi nakládá, též jsme společně zapěly, *Kde domov můj* a jiné.

Jíž bylo po polední, když přišla řada na nás, jsme svolání v jeden šik a dle sepsání jsme talování, na práci.

Přijely zde najmout tak zvaný zde soldátky (vojanky) co nemají své může doma, přijely z mnoha dreveň ani se nás nedostávalo.

Musím zaznamenati, že jest to pro mě moc smutný, vůbec všem, mám při tom bolení hlavy, vypadá to jako v nějakém trhu na dobytek, přímo je to k pláči do čeho jsme zapraženi. Žádná nálada není, k takové práci, kterou ani mnoho neumím.

Přišla řada na mně a popál jsem též soldátce, složila peníze 7. 50, že připadá na jeden den 25 kopejek, nato pak jsem se ubyrál sní, měla povoz u jednoho kazaje v Juryjevě.

Přišel jsem do dřevně Kyrsanová, která je vzdálena 16 verst od Juryjeva.

Prodán soldátce, jedu nevím kám, až po dlouhé cestě, přijely jsme k jedné vesnici. Pravý ona soldátka, zde jest naše dřevna, zde jest moje chata, hned na kraj dřevně.

Prohlížím si chatu, mislým sobě, zde máš žiti?

Zajely jsme do dvora, hned jak jsem uviděl ten nepořádek, mislým to budeš mít práce dosti. Na dvoře plno hnoje, dřeva rozházeného a mnoho různých věcí. Teď vkročím do jízby tam teprve byl pořádek a co dalšího jsem tam vyděl, plno karakánů (pozn. tarakán – šváb). Neříkál jsem ničeho, jen jsem sám si myslel, tos vlezl do pěkného svinčiku.

Hned dala samovar postavyt, byl oběd, přijely jsme asi k čtvrté hodině hladu jsem mnoho neměl, byl jsem najezený, snědl jsem před tím cestou vajička co jsem dostál v Petrovce a okurky. První oběd u soldátky, brambory (s mundurem) totiž neomaštěné, čaj.

Po obědě, praví mi, můžeš jít pohulat s tovaryšemi, srazily jsme se všichni co jsme přijeli do vesnice, přijelo nás 21 vojáků, sraz náš byl hned v lese za vesnicí, kde jsme hovořili, jaký měl každý oběd.

Náš rozhovor nebyl dlouho, byl již večer, přijda pak nazad dělal jsem si postel v hambáru na dvoře. Nato šel jsem spát, ale dlouho do noci jsem nemohl usnout, spomínal jsem na domov a moji milou ženu. Kdyby my vyděla, jak musím zde snášet osud ač jsem nevyhýnný v ničem, přemožený pak spánkem usnul jsem.

Ráno vstával jsem, nebylo ještě mnoho vydět, dala mi hned práci, sekát roští na pálení do péčky, pak jsem šel k snídani.

Snídání bylo špatný, myslím při takovém jídle, špatně se ti bude dělat. Snídání bylo, brambory nemaštěné a ještě k tomu jsem si je loupal sám a čaj. Po snídání dobrém do práce.

Předání mě pár koní a vůz, nevěděl jsem co si mám nyní počnout, trochu jsem to znal již zapřahat z Petrovky, zapřahání jest zde vůbec všude z duhou, ale bál jsem se koní, přeci jsem zapřáhl a jel jsem s kazajkou do práce na pole. Přijeda na pole mislým to bude něco pro mě, když to mnoho ani neznám.

První moje práce byla z rána, když byla ještě rosa, rozestíral jsem len na hřbýtově, by se usušil, až bylo po rose šlí jsme dávat pšenici do kop. Byla malá ani se nemohla vázat, byly jsme hotovy asi o 4. hod. pak jsme jely domů. Oběd byl na poli, brambory a čaj, večere ta samá.

4. 8. Středa, zase dělal kopny, celý den.

5. 8. Čtvrtek dop. jsem dával oves do kop, odp. jsem sekál oves mašinou.

6. 8. Pátek, vázál jsem pšenici u druhého kazaje u rodiny kazajčiny.

7. 8. Sobota, dopoledne sekál pšenici mašinou, dopoledne vázál.

8. 8. Neděle brzy jsem vstával, neboť musím vše sám popravít, snídání v neděli, brambory, okurky, čaj, oběd měl jsem hodně pozdě a to jsem dostal u souseda, kazajka nebyla doma, večer čaj.

9. 8. Pondělí hrabál jsem seno u druhého.

10. 8. Úterý zase na mě přišla nová práce, co jsem vůbec doma nedělál, totiž orání. Zrána přišlo, byl jsem celý umazaný, mokrý až se mi to vše z nechutilo. Doma kdybych to měl dělat, tedy raději si lehnu, k tomu při jakém jídle dělám v poli jsou jen brambory a čaj.

Co se týče spaní, spím v poli, jest zde udělaná malá chata z drnů v které se žije. Říkal jsem kazajce hned v pondělí že jsem slabý že nemohu při takovém jídle dělat, odpovídá mě, za 14 dní zabyjeme berana, pak bude zase maso.

Dále co neočekávány praví mě jsou zde zase pústy, které trvají po dobu 15 dní, jsou od 6. 8. do 20. 8., ale co jsem přišel mám zase samé pústy, přišel jsem na špatný místo, někteří kamarádi se mají mnohem lépe na jídlo, jako já mám.

11. 8. středa, celý den jsem orál.

12. 8. Čtvrtek, dopoledne orál, odp. vázál pšenici.

13. 8. Pátek čistil saraje a dvůr doma.

14. 8. Sobota, byl jsem u druhého kazaje, tam jsem svážel pšenici dop. odp. dávaly oves do kop, hrabál jsem mašinou, co jsem byl do večera, hodně utáhaný. Musely jsme napřed vždy pokos protřást, bylo mnoho zemi mezi ovšem, zem lehká a černá, košily jsem měl bílou ale nebylo rozeznat, jestli je černá nebo bílá. K tomu hodně upocený i tělo jsem měl celé černé.

Neděle dne 15. 8. ráno časně vstával, pojl koně i krávy, selka zase odjela brzy z domů, snídání brambory s mundurem, smetanů, okurky, čaj.

Hodně pozdě přijela domů a byl oběd, měl jsem již velký hlad, oběd jako snídání, též i večere.

16. 8. Pondělí, přišlo předělával jsem vrata u chaty, dopoledne jsem saraje předělával větší, by mohla mít krávy zimou pod střechou.

17. 8. Úterý, též dělal saraj.

18. 8. Středa dopoledne saraj, odp. svážel pšenici.

19. 8. Čtvrtek, prázdník (svátek) ráno časně vstál, šel si popravít dobytek, nato umetl jsem dvůr, po skončení šel jsem si lehnout, neboť mě nebylo dobře, bolel mi žaludek i spánek na mne šel.

Později bylo snídání, polévka kousková, ale bez vajíčků, vůbec nemaštěná, podobalo se to více vodě než polévce, okurky i s kůrou, brambory nemaštěné, čaj.

Po snídání šel jsem s kamarády do lesíka střílet zajíce, přijda nazad na oběd, jen čaj jsem vypil, nemohl jsem více mám skazený žaludek, večer okurky, čaj. Vzpomínal jsem při tom jídle na domov a svoji milou ženu.

20. 8. Pátek, z rána jsem čistil, tak zvaný zde humno ku mláčení, na kterém se mlátí koněmi. Asi o 11. hod., až po rose jel jsem svážet pšenici. Ten den jsem vůbec ani nemohl vydržet, jakmě bolel žaludek, již jsem myslel že musím si jít lehnout, více též pro slabotu po ten čas co dělám, neměl jsem ničeho omaštěného, žijí jen při čaji a chlebě, okurky ani mnoho nechci, neboť mě jich dává i s kůrou, neslaný, nepepřený a tak se to zde jí.

Dlouho do noci jsem nemohl spát, přišla na mne velká tesknota po domě, jak asi se mají všichni obzvláště moje milovaná ženuška. Je mě některou chvíli do pláče, když si na vše vzpomenu, nevím ani kudy chodím, hlavu mám jak zapomenutou.

Kolikrát mě něco zde vzkáže selka bych udělál, ale zrázů to vše zapomenů, jen myšlenkou na domov, ať v práci či ve spaní, stále a stále mislým na domov, neboť jdou na nás den ode dne, horší chvíle, které musíme zde vše překonat. Jíž bych všeho nechál, ale kam se mám obrátit, zahynout zde nechci, jako nějaká dravá zvěř, musím trpět horší než nějaký otrok, jinak bych to nemohl popsat.

Scházíme se co jsme zde zajatci blíže mojí chaty každý den, hovoříme jak se nám vede, ale každý mluví stejně, raději bychne všichni odešli pryč, ale co potom s námi. Psali nám kamarádi z Juryjeva, že přišli někteří na spátek a musí si každý sám vše zaopatřit, buď práci, nebo když má peníze může sám žít na svoje, po dobu tří měsíců.

Až po třech měsících má opět přicházet polůčka, totiž krmovy peníze, již jsem též chtěl že budu sám se živit, ale nemám ještě tolik peněz. K tomu zde dělám ve svém oděvu a vše se na mě trhá, až dostanů peníze, bych si hned koupil košile a spodní kalhoty i boty mi

dochází. Těch peněz by mi nestačilo, kdybych si chtěl vše koupit, když si to rozvážím tak mám jen tou dřínů na přídavek, nic mi z toho nevychází, mám jen zde tou výhodu, nejsem málo opraný a nemusím se někde tlouc po nějakém uzavřeném arestu. Neboť nám též dříve zkazovaly, kdo nebude dělat přijde do Ťukaly, tam jsou větší aresty, bude žít při jednom funtě chleba a vodě.

Toho já se vůbec zříkám, někde se tlačit na dřevě jako v Omsku to právě nechci. Co ještě jiného, jest tam plno svícele a špíny že se to nedá ani popsat, nemůže si člověk sám ani práti, teplé vody není kde vzít.

Nevím tedy kudy kam, Kazajce jsem ten den zkazoval, že jest to pro mě mnoho práce, neříkala ten den ničeho. Až druhý den mi zkazovala, že když se mě to nelíbí že mi silou nedrží, až projde měsíc, že můžu odejít. Neříkál jsem na to ničeho, ale mislel jsem si sám k sobě, síla co v tobě byla již je vyčerpaná, měls jí málo a teď vůbec nemáš žádnou. Vysílený, vyprahly, můžeš někde pojít, jako pes. Spoléhám se jen že mám dvě ruce, že si někde zase něco vydělám, třebaš mě uveze nazad.

Zde jest vesnice malá bídná, ktomů jest zde tak smutno, jako u nás o Vánocích. Jíž delší dobu jest zde taková velká mlha, že není ničeho vidět, vůbec kdyby i svítlo slunce, nevidět zde ničeho, jen za vesnici. Potom jest zde samá rovina lesy, pole jsou mezi lesami, vůbec to smutný kraj.

To jest v měsících žňových, jak pak to bude až napadne sních zde, tak o Vánocích, tím končím zde.

21. 8. Sobota, z rána jsem čistil humno potom jsem svážel pšenici až do večera.

Neděle dne 22. 8. ráno brzy vstával, hledal jsem koně na louce, pro velkou mlhu jsem je nemohl nalézt, až za hodinu jsem jich našel. Pak jsem zapřáhl a jel jsem pro krmení, neměl jsem již co dáti koním. Přijeda domů nazad bylo snídání, polévka hubová, taky černý prašivky, že bych to doma nejedl, okurky kysany, čaj. Na ten svátek zastřelil můj kamarád zajíce, tak jsem měl maso, dal mi ho, ale co když to neumí zde připravit. A ještě mě zkazovala selka že zajíc pohaný, až jsem se rozlobyl.

Karakání, štěnice, kopy vší, to není ničím, ale zajíc to je špatný.

Najedl jsem se ten den znamenitě, neboť jej domácí nejedli, pak jsem šel hulat s kamarády.

23. 8. Pondělí svážel jsem pšenici u druhého sedláka, což jsem byl do večera notně nadělaný a celý upocený.

24. 8. Úterý dopoledne vázál, odp. svážel.

25. 8. Středa „ „ „ „

26. 8. Čtvrtek dopoledne přšelo, ale dělal jsem v poli obřisla z ovska, které se zde trhají a hned se váže, byl jsem celý umazaný a mokrý, přemýšlel jsem o domě celý den, jak asi se vede všem.

Dále zaznamenávám, že tak rok, **přišel jsem po prvé do boje, který byl veliký**, ale vyvážl jsem životem.

27. 8. Pátek, přšelo byl jsem doma, dělal jsem předsínku, k večeru jsem jel pro krmení.

28. 8. Sobota, prázdník, byl jsem sám doma selka odjela i z dětmi do Kulíkova se fotografovat, též do Koláček.

Musel jsem si sám chystat oběd i večeři. Po obědě byl jsem střílet zajíce.

Tento týden mě nebylo dobře, každý den mě bolel žaludek, obzvláště ze soboty na neděli, nevěděl jsem co si mám již počnout, dlouho do noci jsem nemohl usnout, přemýšlel jsem o domě.

Neděle dne 29. 8. Po celý den mě bylo špatně, slabota velká na mě šla, musel jsem si lehnout. Málo jsem jedl, ani chuť k jídlu jsem neměl, též v noci málo spál.

30. 8. Pondělí, dopoledne řezál dřevu, odp. dělál síň.

31. 8. Úterý dopoledne svážel pšenici, odp. mlátil.

1. 9. Čtvrtek, byly jsme pro peníze ve Volosti Juryjev, tam jsme dostali za měsíc 7. 50 kop.

Ty peníze byly krvavě zasloužený, přijda domů nazad, přidala mě k tomu selka 4. 50 kop. celkem 12 rublů. Dělal jsem od božího rána až do tmy, celkem 17 hodin.

3. 9. Pátek, na novo jsem začal, jenže to byl den nešťastný, hned zrána jsem se chýtl se selkou, když jsme mlátili, skrze slámů, dále skrze peníze. Skazovala že mi dá teď tento měsíc jen 9 rublů, práce tá samá.

Dále při zpáteční cestě z pole, když jsem vezl pšenici, stala se mi nehoda.

Měli jsme vypůjčený vůz a k tomu špatný, zadní kolo se mi vytočilo ven vůz klesnul v polovině cestě, zůstal jsem teď v poli. Náhodou spál jeden kazaj v jizbůšce, musel jsem si pro něho zajít, by mě šel pomoci.

Což jsem se při tom notně nadělál, přijel jsem již hodně v noci domů. Selka myslela, že již spím v poli, tak končil nešťastný pátek.

4. 9. Sobota, mlátil jsem oves, kdež jsem se zase pohádál se selkou, zase se jí nelibilo, že chci jenom honit koně a slámů že nechci vytřásat, zase velká vojna.

Neděle dne 5. 9. byl jsem doma, odpočíval jsem, bolely mě nohy, jsem práci přemoženýa slabý. Za celý měsíc předešlý jsem měl jen jednou maso a to až ku konci, jen brambory nemaštěné, okurky i s kůrou, čaj. Též mléko i smetanu mě dávala po čas postů, okurky mnoho nemohu jíst, bolí mne z nich žaludek.

6. 9. Pondělí, ráno byl jsem se selkou chytat ovečky v tabuně, stříhaly vlnů. Nato pak jsem dělal předsín, dával jsem slamů mezi žerdí, což tvořilo stěnů, též střechu kryl.

K večeru jel jsem na pole svážet oves sám, spál jsem na poli v jizbůšce.

(Ze spánků) Zdálo se mi o Růženě bratra Josefa

7. 9. Úterý, ráno svážel oves, pak mlátil až do večera.

(Ze spánků) Zdálo se mě o Vendelínu Janistínovy, že mne pronásledoval s vydlemi, dále o poštmistrové, že jsem sbyrál psání, po Újezdě též roznášel.

8. 9. Středa, ráno svážel oves, pak mlátil, odpoledne fukarovál. Nato jel jsem domů ovšem, selka jela k večeru do města Omska, byl jsem ten den mnoho nadělaný, že vše mne bolelo. Dělam až do noci.

9. 9. Čtvrtek, byl jsem sám doma odjel jsem s druhým kazajem na pole, který mne svezl. Dával jsem slámů do stohů, též humno čistil, byl tam oves, který jsme tam nechaly. Nato pak jsem šel do lesa sekát prútí a slabší břízky na střechu. Tam jsem si chvíly lehl až jsem usnul, byl jsem přemožený práci, odpoledne též v lese.

10. 9. Pátek, byl jsem doma, ráno čistil dvůr, pak jsem sekal proutí na topení. Dále musím zaznamenat, že musím sám si vařit jídlo, též na starosti tři děti.

11. 9. Sobota prázdník, opět sám doma, později jsem šel si koupit na dvě košile i jedny spodnice a platil jsem:

8 aršínů 1 arš. á 30 kop.	2	40
4,5 aršínu 1 arš. á 25 kop.	1	13
1 arš. pod koš. á 37 kop.		37
1 tučet kufliků		14
Od ušití platil		68
Celkem	4	72

Neděle dne 12. 9. ráno jsem měl snídání hodně pozdě, byly brambory a čaj, po snídání jsem šel s kamarády střílet zajíce. K večeru bylo hodně chladno, nemohl jsem ani vydržet v blůzi, musel jsem jít do chaty.

13. 9. Pondělí, dopoledne dělal jsem doma, odp. jsem jel na pole, kde jsem spál.

14. 9. Úterý, mlátil oves, k večeru jel domů.

15. 9. Středa, fukaroval oves, po poledni jel jsem domů. Přijeda domů nakládál jsem pšenici i dřevo na vůz do Koláček. Dřevo na prodej, pšenici na mletí. Večer jsem jel i ze selkou do Koláček. Noc byla chladná, že jsem musel jít většinou pěšky, zabli mi nohy i ruce. Asi 2 hod. jsem spál ve vesnici Krutaluky, ráno jsem přijel do Koláček, tam jsem byl ve mlýně. Mlel jsem mouku, bylo 18, 5 pudů a platil jsem 1. 85 kop. Po mletí jsem se stavil na Bazaru, kupoval jsem:

Nožnice		60
Hřebínek		15
Klobásy (buřty)		40
Chléb (bulka)		5
0,5 funta jablek		15
Konfetky		23
Pivo		10
Kvas		5
Celkem	1r	73 kop.

K večeru jsem jel domů již byla tma, když jsme přijely do vesnice, která jest 20 verst od Koláček. Vyjely jsme z vesnice po nepravé cestě, až jsme přijely ku stohům k slámě, kde cesta končila. Což teď dělat, obrátili jsme, jeli na zpátek do vesnice, kde jsme přespaly do rána. Ráno v pátek jsme teprve dojely domů, za většího mrazů, až mi ruce přestydly.

Asi k polednímu jel jsem na pole fukarovat oves, večer přijel jsem domů hladný, neboť jsem ničeho neobědvál, k tomu málo vyspaný.

18. 9. Sobota, ráno jsme jeli i z kazajkou kopat brambory (kartošky). Nakopaly jsme 4 míšky, musely jsme toho nechat, přišel déšť. Byl jsem celý promoklý, přijeda domů složil jsem brambory, pak jsem vozil hlínu pod okny. Což mě velice to namíchlo, že musím dělat i v dešti.

Již jsem se párkrát tento týden z kazajkou pohádál, již jsem myslel že toho musím nechat. Není to k vydržení, ale nevím, co mám dělat, když mi to vše vleze do hlavy.

Neděle dne 19. 9. ráno časně vstával pojíl koně, též krávy, pak jsem dal koně do tabunu, kyrkysovy (zelené?) pásti.

Později bylo snídání, brambory, blýny, čaj s mlékem, smetanů v které se chléb namáčí.

Byla též zde na návštěvě matka její z Bolšího Jezera. Při obědě jsem se rozlobil, byla plná chata bab, ještě k tomu mi zkáže: počkej, teď jsou u nás hostí, nemám čašky pro vše. Dopálený odešel jsem pryč, až později jsem přišel domů.

Chutí k jídlu jsem mnoho neměl, přišla brzy na to večere, ale bídná, čaj s chlebem.

20. 9. Pondělí, ráno až jsem vše popravil, zase přišla s novinkou, která mě mnoho nebavila. Zkazovala mě, že mám jít mlátit k druhému sedláku. Odešel jsem rozzlobený z chaty, zkazoval jsem, že již naposledy jdu k druhému mlátit. Přijda ke kazají, již snídaly, též i já jsem hned sedál. Snídání bylo maso beraní, polévka chutná, neboť jí doma nemám, maštěný brambory, čaj. Oběd byl zase dobrý. Večere maso, polévka, blýny, brambory, čaj.

Práce, dopoledne mlátil, odp. fukaroval. Byl velký vítr, celý jsem byl uprášený a černý.

Jeda s obilím na zad, již na mne čekala selka, bych snesl brambory do sklepa, což mě velice namíchlo. Též i jsem šel později ku kazají kdež jsem dělal, tam zase skládál pšenici. Přijda domů, chytl jsem se opět s kazajkou zkrze práci. Vstávám, ještě je tma a dělám až do tmy. Pravila mě, že nic nedělám, domácí práci ničím nečítá, že to ničeho není. Chalupa rozbytá jak na posici.

21. 9. Prázdník, nedělál jsem ničeho, jen si popravil dobytek.

22. 9. Středa, celý den jsem mlátil, ale nešťastný mláčení, zase jsem se pohádal z kazajkou, že jsem myslel, již toho necham na hodinu.

Pravil jsem jí, by mi nachystala prádlo, že dále u ní žít nebudu. Práce mnoho, ještě k tomu si pořádem něco vymýšlí, by něčeho na mě našla. Já se nedám a to je právě zle. Hodíme se k sobě, ona chce mít na hoře a já též!

(Ze spánků) Zdálo se mě, o mojí ženě a sestře Marii, že jsem přišel z plesů, vyprávěl jsem jak jsem se měl v zajetí na Sibiři.

23. 9. Čtvrtek, ráno jsem vstával hodně brzy, neboť mě zbudila, bych nakrmil koně. Pak jsem hned zapráhl a jel jsem pro fukar na pole, ještě za tmy. Když jsem přijel na zad, byla ještě tma, již byla celá steklá, chtěla práci pojest. Ale zatím Bůh dal déšť, co vše přerušil, pro mě déšť toť se rozumí neplatil.

Musel jsem zase vozit hlínu na střechu, by déšť nepřišel do hambaru. Přijeda domů, byl jsem celý umrzlý a mokrý. Byl právě chladný den, že skorem až mrzlo.

Asi k 10. hod. udělalo se málo slunce, co osušilo zem. Nato jsme začali fukarovat pšenici. Po skončení sklídl jsem vše do hambaru. Ještě jsem nebyl hotov, již byl nový befél, kopat brambory. Bylo tam 1,5 míšků, přijeda domů, složil do sklepů. Byl již opět nový befél, byl nakladený len na hřbýtově, ale ten musel být právě doma, ten den. Již tam ležel od prvního dne, jak jsem přišel, to byla moje první práce. Co jí přelezlo přes nos, vše se muselo stát, hned hrabál jsem to jako od kusů, pak vázál do snopů

a jel domů. Krávy byly již doma, třeba pozdě přijedu, nic nevadí, musím zase vše popravit, jak kdybych byl doma za světla. Ale neudělalo mě to ničeho, neboť mě ten den ani slova neřekla.

24. 9. Pátek, ale ten nešťastný. Musím zaznamenat, když jsem vstál, nebylo ničeho, ale při snídání byla vojna vyhlášená.

Ani jsem nepomyslel ničeho před tím, ani jsem neměl chuti se již s ní pouštět do vojny, ale musel jsem.

Nemohl jsem nechat svou vzadu, nejsem žádná bába. Bylo to zas skrze práci, ale odvolal jsem jí.

Ona nechtěla nechat svou též vzadu, křičela jak zběsilá, já jí nechál a odešel po svojí práci, která mi byla ráno přiřknutá.

Chystál jsem pšenici na humníško ku mlácení, potom přišla a začaly jsme mlátit.

Ničeho jsem s ní po celý den nemluvil, jen když mě něčeho zkazovala. Do večera se vysrdila, večer bylo opět jasno.

Začala mluvit sama ku mě, jako kdyby se ničeho nestalo. Po večeři jsem šel spát.

(Ze spánku) Zdálo se mě o domě a mém otci.

25. 9. Sobota, ráno jsem byl pro hlínu na střechu, po snídání jsem začal fukarovat.

Jednou jsme převily a byl oběd. Po obědě po druhé, to vše co jsme navily, musel jsem si sám nasípat do měchu. Pak klásti na vůz, odvézt a vše zase uklidit do hambaru.

Ani se na to nepodívala, když jsem skončil, byl večer. Již jsem koně popravoval za tmy.

Večeře byvá tento týden hodně pozdě a špatná.

Neděle dne 26. 9. ráno časně vstál a vše si ubrál, nato bylo snídání, bylo brzy.

Kazajka jela pro peníze, do Volosti, co dostávají od státu. Byl jsem doma, byl chladný den a přšelo. Musel jsem si sám chystat oběd. Co jsem měl? Čaj, brambory nemaštěný a k tomu tvrdý jako kamen, byly od rána v péčce a tři blýny.

Pozdě večer přijela domů, což jsem sám již dál předem postavit samovar. Byl jen čaj, jinšího nebylo uvařený.

27. 9. Pondělí, prázdník (svátek). Ráno když jsem vstával bylo chladno a přšelo, že mne to záblo v ruce, když jsem mišál koním.

Po upravení jsem si asi 5 minut ještě lehl, načež bylo snídání. Jakási kašička, jak zde říkají, bramborová polévka hustá, neomaštěná, brambory suchy a čaj. Oběd byl jaksi brzy, ani jsem ještě neměl hlad, též jednoduchý.

Po obědě jsem hrál karty s domácímy, tak zvaného duráka. Po hraní jsem pomáhal dávat len do Báně na sušení. Po práci šel jsem do jízby, bylo chladno a přšelo.

Seďa u stolu sám přemýšlel jsem o domově, jak asi to vše vypadá, jsou li všichni živý a zdraví.

Já zde zkouším vše, ať se mi to líbí nebo né, raději bych všeho zrázů nechál.

Mám zde žít ještě jeden měsíc, ale mám jen strach z té zimy, která je zde již na krku, jsou již větší mrázy.

(Ze spánku) Zdálo se mi o bratru Josefu, že jsem jel s ním do práce, ale neměl jsem jízdniho lístku na vlaků.

28. 9. Úterý ráno, dělál jsem zavaleninu k chatě, odpoledne přefukaroval starou pšenici.

29. 9. Středa, po snídání jel jsem pro krmení (seno, oves). Odp. dělál saraj, na večer chystál pšenici do mlýnu.

30. 9. Čtvrtek, po půlnoci jsem jel do mlýna, vzdáleného 15 verst do drvně Tkalcová.

Měl jsem 44 pudů, platil jsem 4. 40 kop. Nazad jsem jel již k večerů, přijel jsem domů, byla úplná noc.

1. 10. Pátek dělál střechu na saraj, též pletení popravoval u ohrady.

2. 10. Sobota ráno, chvíly dělál střechů. Později přišel pro mne druhý kazaj, bych šel dělat sruby na studní, kde též já chodím pojít dobytek.

Zaznamenávám, že jsem se zase několikrát pohádál se selkou, skrze práci. Již jsem řekl, že u ní nebudu dále žít, přemýšlím každý den co mám dělat. Jsem na větších váhách, sobotním dnem končí zase měsíc. Pracoval jsem za 25 kopejek, což mi přidala na měsíc 1. 25 kop. celkem 9 rublu.

Neděle dne 3. 10. ráno, byl jsem vypraven již k odchodu, že více u ní nebudu, ale přišel za mnou její bratranec a zkazoval mě, bych u ní žil ještě jeden měsíc, že to nějak vydržím.

Pustil jsem se tedy do dalšího boje.

Po snídání jel jsem do Juryjeva pro peníze, ale zatím jsme jeli naprázdno. Nebyl staršina na Volostí, ničeho jsme nedostali a žádný peníze nepřijímaly, až ve středu.

Neděle byla chladná a přšelo, že mě to záblo v ruce a nohy. Večer byl jsem u druhého kazaje za přítelem Josefem Stejskalem. Kazaj je učitel, který přijel teprve do drvně na nové místo. Též i já jsem několikrát u něho dělál, jest tam dosti dobře na jídlo. Vedly jsme krátky rozhovor o práci a dalším našem postavení, brzy jsem se navrátil domů. Šel jsem spát, ale dlouho do noci jsem nemohl usnout, přemýšlel jsem o domě a mojí drahej ženě.

4. 10. Pondělí, ráno dělál jsem střech na saraj. Po snídání jel jsem za proutím (častí) na topení. Též odpoledne.

(Též musím zaznamenat) V neděli jsem měl maso i polévku z kohouta, neboť za ty dva měsíce nebylo ničeho lepšího.

(Též dalšího zaznamenávám) Večer v pondělí seďa u stolů přemýšlel jsem, že právě dne 4. 10. jest tomů již 11 měsíců co jsem v zajetí. Dosti mi ten čas se krátí, neboť teď dělám od rána do noci, že mi někdy ani ten den nestačí. Třeba mi vše bolí, musím trpět, aspoň kdybych věděl jak jest doma.

5. 10. Úterý zrána dělál jsem střechu, též jsem byl za proutím. Po snídání jsem pomáhal přibýjet strop v jízbě, na večer popravoval svojí práci denní. Počasí, v úterý bylo chladno a padál prvý sníh, jenže brzy ještě roztál.

6. 10. Středa dodělával jsem strop, což trvalo až k večerů. Počasí, zima velký mráz, že za celý den zem nerozmrzla.

7. 10. Čtvrtek dopoledne dělál stolek na válení chleba, ke stěně. Odpoledne čistil saraj.

8. 10. Pátek ráno čistil saraj, též střechu upravoval. Odp. jel za krmením, přijel jsem již k večeru. Počasí v pátek, padál sníh, při tom velká zima, že to vypadalo jako o vánocích.

9. 10. Sobota (prázdnik) svátek, tj. pro mne den významný, neboť právě jsem dožil 30. roků, což slavím v zajetí na Sibiři v dřevní Kyrsanová, Volost' Juryjev.

Již jsem dožil 30. roků a smutně vzpomínám na můj mladý věk, co dobrého jsem měl, po tu celou řadu roků. Jen samý bol a samý žal. Obzvláště co jsem teď v zajetí, jest mi velká touha po domově a mých drahých všech domácích a mjíj milované ženě.

Ano vzpomínám dnem i nocí, nemám klidu ani pokoje. Jen malá naděje na domov mi zde dodává lepší zmužlosti a chuť k práci. Ku které jsem, bych napsál, násilně přinucen. Též k tomů podotýkám, že bych zde nemusel dělat takovou práci, ale kam se mám obrátit, chci li být aspoň večer v teple též i mezi mýma kamarády.

Již někteří přišli na zad do Volosti, ale co jich tam dobrého čekalo, když řekly že dále dělat nebudou, beze vši okolnosti daly jich do arestu, odtud' odpravení do Ťukaly. Mnoho našich vojáků bylo již v městě Omsku za kazajskou povinností, jezdí se tam s obilým, moukou, dřevem atd. Též zase něco kupují do domů. Co dobrého tam viděly a slišely zase od druhých našich? Musí tam též dělat po ulicích, jen v našem oděvu pod střežením bodáků, k tomů při špatném jídle a malém platů. Po skončení práce jsou společně vedení pod bodáky do nocleháren, kdež je jich velké množství. Takže jest mezi nima nečistoty dosti, ani nemusím popsati jaký.

My též si zde naříkáme co jsme na vesnicích, ale máme aspoň při tom tou výhodu, že jsme volní. Můžeme se pohybovat po naší práci, ku které jsme podrobení, jak samy chceme. Scházíme se večerama, hovoříme o našich strastech a bolestech. Co se každému přihodilo, tak krátíme večery, též mnoho vzpomínáme o našich domovech, rodičích a milovaných našich žen.

Neděle dne 10. října, jest to můj svátek, též byl pro mě smutný. Byl jsem sám doma, kazajka odjela zase do města Omska, musel jsem si sám vařit. K tomů obsluhovat tří dítky, byl jsem sám domácím pánem. Jen že se mi to mnoho nelibilo.

Tak jsem slavil můj svátek.

11. 10. Pondělí, ráno pokrýval střechu proutím. Odp. sekal a skládal dřevo.

12. 10. Úterý, dop. osekával břízy, kůrů. Na to pak přijela kazajka domů, což začala zase vojnu semnou skrze jídlo. Druhé, že jsem si oblékl jeho kožích, že on jej nosí na svátky a neděle a já že si ho беру za vodou. Brzy jsem ho svlekl nemohl jsem v něm vydržet, byl mě těsný. Já již říkám, že jest to jak když přijede čert do domů. Blázen, hned začala dále skorej, skorej, za dřevem. Přijel jsem již k večeru, večer nebylo nic.

13. 10. Středa, hned zatmy, hnala mi pro zeli, bych přivezl od druhého kazaje, aniž bych krmil koně dřívě. Na to jsem jel pro seno na hřbitov. Přijeda bylo snídání. Po snídání zase za dřevem, přijel jsem již po polední. Po obědě jel jsem za proutím. Přijeda domů bylo opět, skorej, skorej, skládá, nalad' tělegu. Pojedu do Koláček se dřevem. Ale nesťastný dřevo. Skončilo to zase vojnu, říkala mi, bych jel já s ním v noci. Odpověděl jsem jí, v noci nikde nepojedu. Mnoho jsme se pohádaly, skázala mi, že mě uveze pryč hned. Nato jí odpovídám, že půjdu já sám, že

s ní vůbec nepojedu. Že si mohu sám zde najít místo, jest zde mnoho míst prázdných.

Ale chci to u ní nějak vydržet, až do konce měsíce, což končí za dvacet dní.

Bych nezapomněl, dále při té vojně mi zkazovala, že jsem snědl vejce, co byla prýč ve městě. Odjela aniž by něčeho uvařila, neměl jsem ničeho, než brambory a čaj. Ano, uvařil jsem čtyři vejce, připadly tří na děti a jedno pro mě. Dále co bylo ještě, spálil jsem jí petrolín, měla prý ho mnoho a teď nemá ničeho. Zatím jsem šel spát dřívě než jindy.

Ještě málo při večerí jsme se pohádaly, po večerí jsem jí zapřáhl a celá nabubřená odjízďela z domů. Já jsem se pohodlně natáhl a spál.

14. 10. Čtvrtek svátek (prázdnik) ráno jsem nakrmil koně, pak jsem chystal snídání. Po snídání přišli ke mně moji kamarádi, bavily jsme se vespolek.

Což moje kazajka přijela z Koláček, zase nás zastala, že jsme v její chatě. Měl jsem již několikrát též výstup, skrze to, že se nosi jen smeti do jízby, že musí zem vždy mýt, jaká prý je, když odejdou.

Když přijela byl oběd, ale skromny, brambory suchy, čaj. Po obědě jsem šel s Františkem Knapovským střílet zajíce za náves. Po večerí seďa u stolů sám, přemýšlím o mým domově a mých drahých všech domácích. Obzvláště o mojí milé ženě, co asi dělá, jak se má? Není mi o ní dosud ničeho známo.

Je mi zde též smutno, že bych si až zaplakal, když jsem sám doma.

15. 10. Pátek.

Naše veškerá naděje na zimů nás, že nebudem muset dělat v zimě, zklamala. Jsme vůbec odkázáni dělat, nebo jíti do arestu do Ťukaly. Odhodlal jsem se já, že budu dělat dál na vesnicí.

Že mi snad bude lépe, že budu aspoň trochů opraný.

Týž pátek byly jsme ve Volosti Jurevské všichni, což jsme zde. Najaly se všichni z vesnice Kyrsanové. Též i já jsem se znovu odhodlal do dalšího boje. Plat byl vykázán 4 ruble měsíčně po dobu zimní, přijde 13 kop. denně.

Byl jsem připsán na Její, opět!

Ale chtěl jsem odejít k jejímu bratranci, on mi chtěl, ale ona mi nechtěla potom pustit.

16. 10. Sobota, byl jsem ještě do snídání u ní, což přišel potom ke mně kazaj, co nejdů k němu. Pravím mu, vždyť má ještě mnoho práce, dřevo, seno vozit!

O snídání mi kazajka povídá, pojdi k němu, neboť přišel ke mně z velkou hubou, co ti neposílám.

Odešel jsem po snídání k němu. Práce u něho byla hned, fukaroval jsem jsem pšenici až do večera.

Večer šel jsem si pro košile na staré místo, ale přijda k ní, hned začala silně nadávat na toho, co jsem měl u něho žít. Že se ani nezeptal, propouštíš ho, nemáš již práce pro něho a nebo co? Začala dále, já nepojedu do Volosti skrze vklad, skázů, žes odešel sám. On bude seďet v hatalášce i s tebou. Viděla hned prvý den, že to nemůže sama obdělat, ani koním nemišala, ani krávy nepojila.

Rozhodlal jsem se jíti nazpět k ní, by neměl kazaj nějakou ostudu zkrze ní. Ať se mám jak jíž chci, že to vše zase

vytrpím. Třeba když se musím zase s ní hádat, jak zde říkají, (ruhat) (pozn. rugať).

Neděle dne 17. 10. byl jsem opět na starém místě, byl jsem po celý den doma. Dopoledne byly u mě kamarádi, holil a stříhál jsem je.

18. 10. Pondělí (prázdník), ale musel jsem dělat, byl jsem pro seno dvakrát, když jsem vše skončil, byl večer.

19. 10. Úterý byl jsem pro dřevo, bylo špatný počasí, též i chladno, že mě to záblo mnoho v nohy.

20. 10. Středa, ráno ještě za tmy, jel jsem pro seno, po snídání pro dřevo, po obědě hrazdíl příhon.

21. 10. Čtvrtek, dop. pro dřevo, odp. dělal malý příhon na dřevo, kde se bude klásti v zimě.

22. 10. Pátek, pro dřevo, též hrázdil příhon na seno.

23. 10. Sobota, ještě za tmy, byl jsem pro čaští (prouti). Po snídání pro dřevo, po obědě dával sloupek k sarají, též štípál dřevo.

Neděle dne 24. 10. ráno popravil koně, později jsem šel do společnosti, mezi kamarády. Teď se scházíme vždy v neděli, najaly jsme si kvartýr, měs. 1 rubl.

Snídání masová polévka, též i maso, dále suchy brambory, čaj. Oběd byl hodně pozdě, skorem večer, takže ani večeře žádná nebyla!

Musím zaznamenat, že tento týden bylo ve čtvrtek maso, jest to novinka. Ku př. zabila husu hned v úterý, ale do neděle jsem ji neviděl vařit, ani v neděly, nevím kdy bude.

25. 10. pondělí pro dřevo a čaští.

Týž pondělí dne 25. října, **jest tomů právě rok, co jsem seděl v okopech**, při malém kousku chlebě, smutně spomínal na domov. Byla to právě neděle Hodová, nám též litaly, ale granáty.

26. 10. Úterý, dřevo vozil i dělal ohradu ze slámy .

27. 10. Středa dřevo vozil, čistil příhon, byla zem zmrzlá, musel jsem to sekat sekrou, už mě to mnoho nebavilo. Večer kladl dřevo.

28. 10. Čtvrtek, zase sám doma na tři dny. Práce, sekál jsem kůrů z bříz, by se dřevo nekazilo.

29. 10. Pátek, ráno skoro vstál, musel jsem napřed vařit, potom vše popravit. Též jsem celý den sekál dřevo.

30. 10. Sobota, ráno vařil, po snídání jsem byl pro dřevo. Přijeda z dřívím, jen jsem stavil a již byl satan doma. Též přijela, práce hned plný ruce, že jsem se přitom mnoho dopálil. I skrze jídlo mne to mnoho nebavilo, byl oběd pozdě. Vařila maso, ale na mě malý kousek zbyl, neboť jej mnoho nedává vařit.

Jest to zde již pro samou zlost. Dále odjede, aniž by čeho navařila, ani ničeho nezkaže co mám vařit. Bylo kousek masa v hambaru, měla strach, že bych snad jej vařil, tedy jej zamknula. Nebo myslela, že budu vařit tou husu, co jest tam již od úterka dne 19. 10. Teď je 30. 10., nevím sám, kdy se bude vařit. To jest střídavě suché brambory, čaj. Při tom mám těžkou práci vykonávat, z dřevem. Jsem celý utahaný, že mi to dál ani nejde.

Večer jsem se chytl zase skrze Báni, neboť doma netopila. Posílala mě k druhému.

Já jí na to odpovídám, já již jsem si sám zprosil Báni, kde já sám chci a ne kde ty mě pošleš. Vojna vypovězená, jinak již to nemohu popsati.

Neděle dne 31. 10. ráno měl jsem vojnu vyhlášenou skrze šubů (pozn. kožich), byl jsem s ní přikrytý. Ona mi ji v noci sebrala, byla mě k ránu zima. Práce, popravil vše a odešel do jízby, kde se scházíme. Později bylo snídání, byla polévka masová, též i z huse bylo v ní vařený a čaj. Již to bude v úterý 14 dní, co jí zabíjela. Oběd byl ve 3 hod, odp. polévka, brambory, čaj.

(Týž jsem psál ženě.)

Pondělí dne 1. listopadu. Všech svatých v Rakousku. Spomínal jsem na vše naše domácí, též i na moje všechny kamarády, co jsem s nimi zároveň odcházel z domovů. Jsou li všichni živý a zdravý. S mnohýma beztoho se více nesejdů. Bylo mě při tom smutno.

Práce moje na vše Svatý, ráno řezal dřevo, po snídání jsem jel do lesa pro dřevo. Po obědě dělal plot z proutí, což trvalo až do večera. Večer sed'a u stolů psál jsem to a přemýšlel o mojí drahé ženě.

2. 11. Úterý, brzy ráno řezal dřevo. Po snídání byl jsem pro dřevo v lese, po obědě jsem čistil příhon, až do večera.

3. 11. Středa, řezal a štípál dřevo na dva vozy na prodej do Kolářek, též jsem pomáhal zabyjet dva berany.

Čtvrtek dne 4. listopadu 1915.

To jest den záznamný, neboť uplynul právě rok, co jsem upadl do zajetí.

Za ten celý rok, co jsem upadl do zajetí, neměl jsem ničeho dobrého, jen samý bol a samý žal. Vzpomínám dnem i noci na domov a mojí milou ženušku.

Den ode dne stával se horší pro nás všechny, že jsme si mnohokrát všichni i zaplakaly. Jeden rok již jsem prožil v zajetí, to již vím, ale co v druhém roce na mě čeká to ještě nevím. Teď zde začíná již zima dosti krutá. Jen si vždy říkáme všichni, jen té zimy kdyby nebylo. Všechno bysme trpělivosti snášely, nevím jak to přes tou zimu vydržím, když jsme nucení pracovat.

Předešlá zima pro nás nebyla tak veliká, to jsme vůbec nedělaly ničeho, jen tak málo, kdo chtěl. Já kupř. též jsem pomáhal ve Voskrysence někdy, ale když mi bylo zima, zkrátka jsem práci položil a šel do jízby. Ale co teď? Přemýšlím.

Když jsme přišli do Voskrysenky, říkali nám Sibiřáci, že z války Ruskojaponské přišli ti co byli v zajetí až za 24 měsíců domů. Nezdálo se nám to, že bychom mohly my zde být tak dlouho a již se to k tomu podobá. Zdá se mě to vše teď jako sen, že jsem již tak dlouho z domů pryč. Ani tomů všemů nevěřím, že něco dříve bylo semnou. Minulo již 15 měsíců a 5 dní, co jsem opouštěl to, co jsem měl nejvíc rád.

To jest moje milovaná žena, ku které jsem přivykl v krátké době tak, že bych ani za nevím co nebyl jí opustil. Ale přišla vojna, to něco hrozného a musel jsem zanechat vše. Odejít tam, kde neznámý kraj, kde samý bol a samý žal. Tím končím, na den 4. listopadu 1915.

4. 11. Čtvrtek to jest zde svátek (prázdník). Byl jsem sám doma, kazajka jela z dřevem do Kolářek. Musel jsem si opět sám vařit. Vařil jsem masovou polévku, brambory a čaj. Po snídání sed'a u stolů sám, psál jsem to.

I píši tobě drahá Čeňko, též Panu učiteli Kloci, bylo mě velice smutno a teskno, že se mi zalily oči. Nemohu se udržet, tím končím.

5. 11. Pátek ráno brzy krýl saraj slámou. Též krýl střechu na dřevo, kde se má klásti. Po snídání jsem byl pro dřevo v lese na dvou vozech. což mne to mnoho namichlo, bez oběda až k večeru jsem přijel. Takže ten den jsem jen dvakrát jedl a k tomu špatně.

6. 11. Sobota, ráno uklidil jsem vozy a připravoval saně, v noci napadlo mnoho sněhu. Po snídání jel jsem pro dřevo na saních, po polední. Tím jsem skončil a vysekal les. Po obědě jsem čistil saraj, což mě to mnoho nebavilo. Musel jsem to sekat sekrou, že jsem se při tom pohádál z kazajkou.

Již to mám na pořádku, skorem každý den, hlava mě boli. Nevím co dělám, jen pro samou zlost.

(Ze spánku) Zdálo se mě o mojí sestře Mařce, že jsem byl s ní u zábavy.

Neděle dne 7. 11. ráno popravil, načež bylo snídání. Bylo, polévka, maso, čaj, jen že z masa se nepřejím, tak jen pro méno. Po snídání jsem šel do jízby mezi kamarády, kde hovoříme o domě.

K polednímu jsme se rozešli, přijda domů, měl jsem opět výstup. Že jsem nepojil krávy, jak ona mi řekla. Odpovídám jí, vždyť se pojí až k večeru a né z rána!

Nato jsem mlčky sedl k obědu, což již oni se sami přede mnou najedli, jedl jsem sám.

Brambory suchy, čaj, více nebylo, špatná strava.

Spomínal jsem bolestně na mojí ženušku, při takovém obědě v Neděli.

Že by mi ona lepšího aspoň v neděli uvařila, než zde mám já.

Ničeho neumí uvařit zde, než brambory a takovou kaši hustou, jak ona zove pochlebka. Totiž by to měla být polévka, ale když mám hlad, musím jíst, ať se mi to líbí nebo né.

Doma u nás se lepší namísí pro prase, než zde dá na stůl. Co já se jen navybyrám z jídla těch karakánů, ať dá to nebo ono. I vlasů plno jest, musím zavřít oči a jest dále.

Již jsem jí to několikrát též řekl.

8. 11. Pondělí brzy vstával, musel jsem řezat dřevo. Po snídání jel jsem pro seno, též i po obědě, až k večeru přijel domů.

9. 11. Úterý ráno opět brzy vstával. Což jsem udělal výstup, že jest ještě noc a již mě budí.

Hrozně jsem se hádál, že mě chtěla zavést do Volosti, již dala připravit saně. Ale neměla pro mě peníze, tedy jsem mlčky potom odešel po svojí práci, kterou mě vykazala. Bylo to vůbec skrze čaští, že nemá čím topit péčku. Práce byla jak v pondělí.

10. 11. Středa dopoledne jsem byl pro seno, odp. sekal dřevo a kladl na saně. Zase jela do Koláček, prodat jej.

11. 11. Čtvrtek to jsem měl divoký takvach, byl tam její otec. Mnoho neviděl a pravil, vstávejte svítá, již bude skoro větší svět. Vstál jsem, ale nezdálo se mě to, že již bude svět. Myslel jsem si teď, možno že jsou tak tři hodiny, více není. Nasekál jsem skorem na vůz dřeva a ještě pořad bylo tma. Též jsem jedl zatmy. Po snídání jsem šel ještě spát, asi za hodinu teprve začalo svítat.

Práce po celý den, sekál dřevo, ale bylo to k zlosti. Padál sníh po celý den, bylo vše mokré. Nevím jestli beru ty peníze za práci nebo za zimu, jest to jen 13 kop. denně.

12. 11. Pátek, ráno byl jsem pro seno, odp. čistil saraj, bylo to již zamrzli, sekal jsem to sekerou.

13. 11. Sobota ráno pro seno, odp. pro dřevo. To byla moje poslední práce, neboť jsem končil. Bylo posledního října po ruském kalendáři. Po krutých bolestech, nesnážích, hádkách, skončil robotu u ní, bylo to již k nevydržení. Jméno jeho Ivan Turušov.

Neděle dne 14. 11. 1915, po ruském 1. 11. 1915

Ráno jsem ještě posnídál u soldátky, po snídání jdu na nové místo. Totiž na novou robotu, najal jsem se ku kazaji, kde již jsem ve žních též dělal.

Jest u něho mnohém lépe, než u nějaké soldátky. Jest to starý hospodář a syn, více práce, ale též větší síla.

V neděli jsem málo popravyl dobytek, byly jsme k tomu tři. Bolšího nebylo ničeho.

Na jídlo jest zde dobře, neboť vaří maso a po každém něco jiného. Bylo to vydět hned při prvém obědě.

15. 11. Pondělí vstupují do roboty. Byl jsem s mladým pro slámů na čtyřech saních, odp. pro seno. Večer zde končí dosti brzy, neboť jsme tři ku popravování.

Každý něco udělá. Studně jest na dvoře, kde se pojí vše rázem. A né jak na starém místě z koními zvlášť a z kravami i ovce.

16. 11. Úterý byl jsem doma, řezal dřevo s kazajem, též štípál. Jídlo jest zde znamenitě, aspoň se teď najím trochu masa a dobré polévky.

17. 11. Středa byl jsem ve Volosti pro peníze. Polučil jsem 6.50 kop., měl jsem dostat 7. 50 kop. O jeden rubl jsem dostal méně, soldáčinou vinou.

18. 11. Čtvrtek byl jsem pro dřevo, po obědě jsme sklízely mašiny hospodářské.

(Ze spánků) Ze čtvrtka na pátek měl jsem špatný sen o mojí ženušce. Že jsem přijel ze zajetí, ale co neočekávaného. Žena vůbec nechtěla semnou ničeho mluvit, vzdaloval se ode mě a jen plakala. Že se mnou dále žít nebude, zkazovala to po druhých děvčatech, Terezce Martinové a jiné, co pracovaly dříve s ní. Odhodlal jsem se tedy, že pojedů na Sibiř, na to jsem se probudil. Byl jsem rád, že to bylo jen ve snů, že to není vše pravda. Též se mi zdálo o mojí otci, že jsme dělaly spolu na dráze.

19. 11. Pátek dopoledne pro dřevo, odp. pro seno.

20. 11. Sobota byl jsem sám pro slámů.

Neděle dne 21. 11. tak zvaný Michailovův prázdník, které trvají tři dny.

Že se vůbec nedělá, ráno v neděli jsem popravyl, později bylo snídání. Maso z huse v pekáči (tak zvaný zde kurník), polévka, smetana, čaj. Též byly smažené koblížky.

Po snídání jsem šel gulat (pozn. guljať) z mýma kamarády, do jízbušky, kde se scházíme všichni. Tam obyčejně si postěžujeme jeden druhému i též si zapějem.

Bychom trochu zapomenuli na naši trampotu.

Jest mi velice smutno, že dosud žádné správy z domů nedostávám. A to mi nejvíce bolí, již dostali všichni zprávů z domů, jen já čekám každým dnem, bych věděl jak doma jest.

22. 11. Pondělí (prázdník) ráno popravil, snídání bylo dosti brzy, ještě za tmy.

Po snídání sedí u stolů sám, přemýšlel jsem o mojí drahé ženě. Co asi dělá a jak se jí vede.

(Poznámka ze Sibíře)

Jest zvykem zde v pondělí, že lidé chodí hromadně po vesnici a hulákají jako nějaká dravá zvíř. Jak mladí tak i staří, obojího pohlavy. Dělají hromadně návštěvy (tak zvaný po jejich gosti).

Ku př.: jak teď žijí, přišlo asi k 10. hod. do jízby plno báb i mužiků. Vyjidají chatu jen, tak že by se na robotníka zapomnělo, jíž jsem byl zase namichnutý, Ale zdržel jsem se ode všeho. Oni se naperou a jdou zase k druhému. Druhý den si nařikají, že jich boli břicha. Též mnoho pijí pivo co si sami dělají, ale to je jen samý malvais a né pivo. Též i špyrytus pijí, též samy dělají.

23. 11. Útery prázdník, ale malý, jen pro ně.

Práce po celý den pro mě, vozil jsem sníh ze dvora, neboť v noci mnoho napadlo.

24. 11. Středa, řezal po celý den dřevo na prodej.

25. 11. Čtvrtek, čistil jsem saraje a vyvážel.

26. 11. Pátek dop. pomáhál zabyjet krávu, odp. pro slámů na čtyřech saních.

27. 11. Sobota dop. pro seno, odp. hnůj vozil.

Neděle 28. 11. 1915 **jest to právě rok, co jsme přijely do města Omska**, bylo to pro nás tehdy moc krutý, neboť jsme byly jen na lehké oblečení. Zde byla krutá zima.

Nedělním dnem opět začínají ty dlouhé půsty, které pokračují po dobu 6 neděl.

Též zaznamenávám, že po dobu, co zde žijí u toho kazaje, měl jsem jídlo dobrý.

Každý den polévku, maso třikráte, mnoho jiných jídel, že jsem jích vůbec ani zde ještě nevyděl u druhých co jsem žil dříve.

V neděli na postní den snídání, surové zelí, huby, brambory s postním máslem a čaj.

Oběd a večeře to samé.

(Ze spánků) Zdálo se mě o mém otci, že jsem se s ním opět loučil a šel do války.

29. 11. Pondělí dop. čistil dvůr na mlácení, odp. pro oves na čtyřech saních.

(Ze spánků) Zdálo se mě o mojí sestře Maře, že jsem sní byl na průvodě při kostelních slavnostech.

30. 11. Útery dop. mlátil, odp. pro oves.

(Ze spánků) Zdálo se mě o mojí ženě, jen že jsem jí vyděl, ale ničeho sní nemluvil. Zkazovala po druhých bych k ní přišel, že by něčeho semnou chtěla mluvit. Pak jsem se probudil.

Středa 1. prosince, dop. mlátil, odp. fukarovál, což trvalo až do tmy. Jídlo mám teď stále dobrý, neboť vaří každý den maso, třeba jsou půsty. Zde na ně mnoho nedrží.

2. 12. Čtvrtek dop. sníh vozil, odp. hnůj vozil od koňů.

3. 12. Pátek dop pro dřevo, odp. hnůj vozil od krav.

Sobota dne 4. 12. (Prázdník) vedeni Boží Mátery, svátek větší. (bolší)

Neděle dne 5. 12. byla pro mě špatná, kazaj se vypravoval do města Omska. Pomáhál jsem mu klásti oves na saně, což trvalo až do oběda. Ale oběd byl dosti pozdě. Po obědě jsem upravil a byl večer.

Též jsem psal mojí ženě i panu učiteli Kloci.

6. 12. Pondělí byl jsem sám doma, dop. pro dřevo, odp. doma.

7. 12. Útery dop. pro dřevo, odp. doma.

(Ze spánků) Zdálo se mě o válce, že byla jíž nedaleko mojiho domova. Lidé se stěhovaly ze svých domů, nepřítel byl jíž nedaleko. Též o Arnoštovy Měšťanovy a M. sl. M.

8. 12. Středa dop. pro měkynu a slámu, odp. štípal dřevo doma.

9. 12. Čtvrtek dop. pro dřevo, odp vozil nazom (hnůj).

10. 12. Pátek, celý den vozil hnůj.

11. 12. Sobota celý den fukarovál ječmen.

Neděle dop. byl jsem s mýma kamarády v jizbičce. Odp. jsem se vypravoval do mlýna, vzdáleného 40 verst. Jel jsem s mladým kazajem, jíž k večeru přijely jsme do dřevně Turbuha, kde jsme málo odpočinuly, též pojedly. Asi o 9. hod. jsme vyjely a přijely jsme k ránu v pondělí do mlýna. Dosti brzy jsme smlaly. Při zpáteční cestě bylo špatný počasí. Byl velký vítr, sníh se prášil, při tom velká zima. Dojely jsme domů v 1/2 7. hod. večer.

14. 12. Útery dop. vozil hnůj, odp. fukarovál oves.

15. 12. Středa byly jsme za polůčkou ve Volosti. Počasí ten den, byla velká zima, že to až v nohy záblo i na obličej jsem nemohl vydržet. Též ten den mě přivezl kazaj z města Omska

<i>černé kalhoty, které stálí</i>	2 r.	10 kop.
<i>knihů na psaní</i>		40 kop.
<i>ve Volosti jsem utratil</i>		52 kop.
<i>celkem vydál</i>	3 r.	02 kop.

16. 12. Čtvrtek po celý den pro dřevo.

17. 12. Pátek dop. pro seno, odp. dřevo a čaští.

Počasí velká zima, vítr, že mě nos omrzl, celý bílý.

18. 12. Sobota dop. pro slámů, odp. hnůj vozil.

Neděle dne 19. 12. ráno když jsem upravil, šel jsem ještě spát. Při tom se mě zdálo o mojí ženě, že byla ode mě pryč. Já žil u mojích domácích, žily jsme každý sám.

Rozhodlál jsem se, že to jíž ták dál nemůže být, že musíme žiti spolu. Dále o mém bratru Josefu, že se učil jakýsi divadlo. Též jsem myslel na otce.

Neděle byla pro mne špatná, byl zde větší půst (prázdník). Ovšem též postní jídlo. Snídání bylo o 1/2 12 hod., rybová polévka, pekáč s rybamy, brambory. Po snídání jsem spravoval hodiny budička, kterého koupil v městě, ale špatně šel, hned jak jej přivezl. Nato pak jsem šel do jizbičky, kde chodíme všichni. Přijda domů k večerů, byl jíž oběd. Po obědě jsem upravil dobytek, byl večer.

20. 12. Pondělí dop. pro pšenici, odp. mlátil.

21. 12. Útery dop. mlátil, odp. pro pšenici.

22. 12. Středa dop. pro pšenici, byl špatný den, padál sníh, zima. Odp. mlátil.

23. 12. Čtvrtek špatný den, padál sníh, přitom přšelo. Byl jsem celý mokrý, neboť celý den jsem chodil po dvoře, též jsem sekál čaští.

24. 12. Pátek dop. mlátil, odp. fukarovál. **Pátek jest u nás štědrý večer**, sešli jsme se všichni vespolek večer. Hovořily o našich drahých domovech, a našich všech domácích.

25. 12. Hod Boží Vánoční.

Hod Boží Vánoční slavil jsem též. Ten den nedělal jsem ničeho. Vyprosil jsem si jej u hospodáře. Hned ráno jsme se sešli všichni v jízbě, kde jsme si sami vařily, ráno bílou kávu, která nám všem velice chutnala. Též jsme si koupily společně zákusky, tak zvaný prániky. Oběd jsme též vařily po našem. Vepřovy a hovězí, které jsme upekli, dále knedlíky a zeli. Velice nám to všem chutnalo. Neměli jsme takového nic, co jsme odešli z domů.

Večer jsme vařily bílou kávu. Po celý den jsme zpívaly a bavyly, též velká vzpomínka na domov.

Počasy bylo zde moc špatný, velká vánice, že nebylo ničeho vydět. Při tom velká zima.

26. 12. Neděle, ráno jsem fukarovál asi 60 pudů pšenice. Až jsem byl s práci hotov, šel jsem opět do jízby, tam jsme se sešli všichni.

Vařily bílou kávu, zbylo nám mléko i kava od Sobotního dne.

27. 12. Pondělí dop. pro seno, odp. vozil hnůj.

28. 12. Úterý dop. pro seno, odp. fukarovál.

(Ze spánků) Zdálo se mě, že vyhořelo mnoho domů u nás, i stavení mého otce. Že jsem ho objal při tom a velmi litoval. byl již mnoho starý a tak ležel v jedné světnici na zemi.

Pátek dne 7. 1. – zde 25. 12. 1915

Svátky Vánoční

Zvykem jest zde na Sibiři, že malé dítky chodí ještě za tmy po domech a zpívají koledy. Slaví Boží Narození.

Jídlo ráno, solcová polévka, masová polévka, maso v pekáči (kurník), čaj, koblížky.

V poledne jsem byl sám doma z kazajkou, oběd byl polévka, maso, koblížky, mléko.

Večeře též dobrá.

Sobota i Neděle svátek.

10. 1. Pondělí dop. pro oves, odp. mlátil.

(Ze spánku na úterý) Zdálo se mě o ženě, že jsem byl doma.

11. 1. Úterý dop. mlátil, též byl pro oves. Odpoledne padal sníh, čistil jsem jizbičku.

12. 1. Středa dop. mlátil a fukarovál, odp. pro seno.

13. 1. Čtvrtek, celý den jsem vozil hnůj.

14. 1. Pátek, zde v Sibiři Nový Rok.

Ten den jsem si koupil na dvě košile a jedný spodní kalhoty.

10 aršínů na košile á 24 kop.	2	40
7 „ na spodky á 28 kop.	1	96
1 špůlků nití		16
1 tucet knoflíků		15
Od ušití		60
Celkem	5	27

15. 1. Sobota byl jsem pro peníze ve Volosti za měsíc prosinec 4 ruble

Což mi kazaj přidál	20 kop.
celkem	4 r 20 kop.

Celkový vydání roční, co jsem koupil na sebe prádlo do dnešního dne.

1 košile a 1 spodní kalhoty	1	90
2 košile a 1 spodní kalhoty	4	72
1 vrchní černé kalhoty	2	10
2 košile a 2 spodní kalhoty	5	27
Celkem	13	99

16. 1. Neděle, dop. chvíly jsem psál, po obědě byl jsem v jizbičce, večer byl jsem doma.

(Ze spánků) Zdálo se mě o J. Staňovi, též jsem byl na sladovni. Mluvil jsem s Vincentem Sykorem, který mě dával 4 ruble schovat u Františky Faborové a M. Králové.

17. 1. Pondělí dop. pro seno, odp. vozil dřevo ze dvora na zad za příhon.

18. 1. Úterý řezal a štípal dřevo.

(Ze spánku) Zdálo se mě o Ludvíku a Tomáši Mířkovy. Zkazovala mě stará Matka jejich, že oba již pomřely.

19. 1. Středa, prázdník, svátek tak zvaný Křeštění.

Ve středu mě nebylo dobře, pociťuji bolení hlavy i spánek mě přemáhá slabotou.

Začátek mojí nemoce

20. 1. Čtvrtek, prázdník, po oba dva dny mě nebylo dobře, jíst mě mnoho nechutná, ačkoliv bylo jídla dosti. Masa vařeného i pečeného a jiného.

21. 1. Pátek dop. i odp. pro dřevo, večer mě bolely ruce i nohy. Při spánků nemohl jsem se ani bolesti obracet.

22. 1. Sobota, vozil celý den hnůj.

23. 1. Neděle, dop. byl jsem v jízbě, kde se scházíme, vařily jsme bílou kávu, která mě chutnala, doma mnoho nejím.

24. 1. Úterý, jest tomu již dva roky co jsem se ženil, smutná upomínka.

Byl jsem pro dřevo dop. i odp. Při tom mě nebylo dobře, večer musel jsem jsem si hned lehnout, bolela mě hlava, ruce, nohy, jíst mě nechutnálo.

26. 1. Středa dop. i odp. pro dřevo.

27. 1. Čtvrtek řezal a štípal dřevo, k večeru chystal oves do Kazmy 20 pudů.

28. 1. Pátek dop. pro slámu, odp. vozil hnůj.

29. 1. Sobota, nedělal jsem ničeho, jíž mě to položilo. Myslel jsem, že to přemožu, záda mám celý zateklý, při tom mám velké bolení hlavy. Chodím jako smyslu zbavený jsem práci přemožen.

(Ze spánku na sobotu) Zdálo se mě, že jsem přijel domů a hovořil s mojí ženou. Zkazovala mě, že bydlela u Jenikové ženy. Teď když věděla, že přijedu domů, odstěhovala se zase nazad. Tam kde bydlela dříve. Též o mém otci a bratru Josefovi se mi zdálo.

Neděle dne 30. 1. celý den jsem ležel. Přišel ke mně přítel František Jaroš, který mě ráno a večer namastil záda. Při mazání jsem to ani nemohl vydržet, neboť jsem jich měl celý zateklý. V noci mě bolela hlava, měl jsem ji rozpálenou, jak když jest horečka. Jíst mě nechutnalo kolikátý den. Jen jsem tak málo zakousnul chleba a vypiji dva čajový hrnky mléka, více nejím.

Pondělí 31. 1.; Úterý 1. 2.; Středa 2. 2.; Čtvrtek 3. 2.; po celý den ležel. Po ty dny chodil ke mně přítel František Jaroš, který mě léčil. Právě ten čas on taky byl nemocný, ale mohl při tom málo chodit.

Od neděle co jsem jedl, bylo mě vše hořké i snad kdybych býval i cukr jedl. Na co měl jsem chuť, to zde nemohu dostat koupiti.

4. 2. Pátek, zdálo se mě, že jest mě již lépe, šel jsem dělat. Ale cítil jsem, že jsem ještě slab. Přemáhal jsem se, dop. jsem byl pro seno, odp. hrabál sniž po dvoře a zametál.

5. 2. Sobota čistil (vodvory) vozil hnůj.

6. 2. Neděle, byl jsem v jízbě, kde jsme opět vařily bílou kávu, ale nebylo mě ještě dobře, bolela mě hlava.

7. 2. Pondělí dop. hrabál jsem sniž, odp. byl jsem pro oves. Byla velká zima, večer mě bolelo celý tělo, též hlava. Večer sed'a u stolů, přemýšlel jsem o domově, jak se asi mají doma.

8. 2. Úterý dop. mlátil, odp. pro oves. Byl tak velký mráz, že mě omrzl nos, musel jsem si obleknout košili tryk.

9. 2. Středa dop. mlátil, odp. futrovál oves. byla mírnější zima.

10. 2. Čtvrtek dop. i odp. pro oves.

11. 2. Pátek dop. mlátil a fukarovál, odp. sklízel oves do hambaru, pak upravoval.

12. 2. Sobota dop. i odp. pro seno.

13. 2. neděle, po snídání šel jsem do jízby mezi kamarády, doma u nás byla hostina (svatba), příští z druhého domů.

14. 2. Pondělí dop. vozil sniž, odp. vozil hnůj. Při tom jsem se hodně spotil i nadělál, bylo vše přemrzlí.

15. 2. Úterý prázdník, nedělalo se ničeho.

16. 2. Středa, byly jsme za polůčkou ve Volosti.

17. 2. Čtvrtek dop. pro pšenici, odp. mlátil a fukarovál.

18. 2. Pátek dop. pro pšenici, odp. mlátil a fukarovál.

19. 2. Sobota dop. pro pšenici, odp. mlátil a fukarovál. Již bylo hodně pozdě, když jsme skončily. Byl jsem jako polámaný, vše mě bolelo.

Obzvláště ruce. Práce mnoho, teď může se již hodně nadělat, je již delší den.

20. 2. Neděle, později šel jsem do jízby, kde jsme vařily bílou kávu.

21. 2. Pondělí vozil hnůj u kráv.

22. 2. Úterý dop. čistil dva vodvory u koní, odp. pro pšenici.

23. 2. Středa dop. mlátil, odp. pro pšenici.

(Ze spánku) Zdálo se mě o mobyisaci, že bylo. Též jsem mluvil s mnohými domácími, co jsem s nimi rukoval. Též o mojím rodným domkům, že byl na jedné straně rozbytý od granátu.

24. 2. Čtvrtek celý den mlátil, k večeru jeli pro pšenici.

25. 2. Pátek dop. mlátil, odp. fukarovál.

(Ze spánku) Zdálo se mě o mojím sestře Mařce, že jsme se vypravovaly do Brna. Hodiny nám zůstaly stát, posílal jsem jí za Annou Doležalovou, by se šla optati.

26. 2. Sobota dop. i odp. pro seno.

27. 2. Neděle byl jsem celý den doma, neboť nám starosta zakázal, bychne se dohromady scházely, přišlo to snad z Koláček.

28. 2. Pondělí, 29. 2. Úterý byl jsem pro oves z kazajem kupovat. 60 verst daleko, též i ječmen jsme koupily. Byla velká zima.

Pondělním dnem začíná zde tak zvaná Máslenka, celý týden se již maso nejí.

Jest před velkým postem (Velikonocemi).

1. 3. Středa asi v 8 hod. ráno jsme přijely domů, celý zmrzlí a nevyspaný. Po snídání jsem skládal oves i vážil ječmen na prodej. Odp. vozil hnůj u oveček.

2. 3. Čtvrtek dop. vozil hnůj od kráv, odp. řezal dřevo.

3. 3. Pátek prázdník, Máslenka tří dní.

(Ze spánku) Zdálo se mě, že jsem koupil z bratrem Josefem dvoukolků Benz.

Postavil jsem si jej u školy, aniž bych jel na něm. Přišel Vincent Janistýn, hned si ho vzal bez dovolení a jel na něm.

4. 3. Sobota prázdník, byl jsem celý den doma, byl velký vítr a zima.

(Ze spánku) Zdálo se mě o bratru Josefovi, že byl též narukovaný, srazily jsme se v jedné kasárně ve větším sále.

5. 3. Neděle byl jsem celý den doma.

6. 3. Pondělí dop. řezal dřívky, odp. vozil hnůj (nazom) od koní.

Pondělním dnem zase začínají ty sakramentský dlouhý pusty před velikonocemi. Po ten čas, co zde žijí, měl jsem se dosti dobře na stravů, maso bylo i třikrát denně, jiného jídla též dosti.

7. 3. Úterý dop. vozil hnůj, odp. shazoval sniž ze střechy.

8. 3. Středa, Čtvrtek, Pátek, Sobota pro seno.

12. 3. Neděle dopoledne páčil špyrtus, odp. jsem byl venků s kamarády, bylo trochu teplo.

13. 3. Pondělí vozil hnůj od krav.

14. 3. Úterý dop. řezal dřevo, odp. pro dřevo.

15. 3. Středa, den veselý, neboť po dlouhém čekání přišel mě lístek z domů od sestry Mařky, který mě potěšil. Ze dne 15. listopadu 1915 .

Dále byly jsme pro peníze ve Volosti. Tam teprve dostal radostnou zprávu.

Fotografii mojím ženy i z mojím dceruškou Františkou, což mě velice překvapilo. Dále dva lístky, psaný ze dne 8. 12. 1915 a 1. 1. 1916. Po tu celou dobu jsem neměl žádné zprávy z domů. Mysl moje stala se veselejší, že aspoň vím, že již znáte, kde já jsem. Kdybych mohl aspoň na okamžik vás vydět před sebou živý.

Na podobenku jsem se dlouho díval jak jsem jí obdržel. Zvláště na mojím dcerušku, obojí jsem Vás políbil. Lepšího překvapení mě ani nemohlo potkati.

16. 3. Čtvrtek dop. štípál dřevo, později vozil hnůj, odp. pro dřevo.

17. 3. Pátek, pro oves, co byl na zeleno.

18. 3. Sobota vozil sniž ze dvora, napadlo mnoho.

19. 3. Neděle, psal jsem domů ženě i sestře Marii.

20. 3. Pondělí dop. fukarovál pšenici do mlýna. Odp. jel jsem s mladým kazajem do mlýna vzdáleného 40 verst. Majitel jest Němec.

21. 3. Úterý dop. mlely, odp. jel jsem domů. Přijely jsme v 10 hod. večer. Při cestě tam i nazpět byla velká zima, že jsem zamrzl na ruce i nohy, mnoho mě to nebavilo.

22. 3. Středa dop. sklízěl mouku i otruby, odp. čistil střechu, sníh shazoval.

23. 3. Čtvrtek dop. fukaroval pšenici starou, odp. pro oves na krmení.

(Ze spánku) Zdálo se mě, co se nikdy ještě mě nezdálo. Přišel jsem domů. Byl jsem již druhý den doma, což mě matka mojí ženy zkazovala, jestli jsem již políbil dcerušku Františku. Na to jsem se probudil.

24. 3. Pátek dop. vozil hnůj, odp. štípál dřevo.

25. 3. Sobota dop. fukaroval pšenici, odp. pro seno.

26. 3. Neděle chvíly jsem byl na procházce, bylo trochu teplo.

27. 3. Pondělí dop. pro seno, odp. čistil dvůr ku mláčením. K večeru čistil střechu.

28. 3. Úterý dop. i odp. pro pšenici na mláčení.

29. 3. Středa celý den mlátil.

30. 3. Čtvrtek dop. fukaroval, odp. sníh shazoval.

31. 3. Pátek dop. pro pšenici, odp. pro měkynů (pozn. druh siláže)

1. 4. Sobota dop. mlátil, odp. fukaroval.

Již tá věčná zima začíná zde povolovat. Zrána jsou mrazy, k polednímu tají. V pátek a v sobotu mnoho tajilo, že voda šla po vesnici jako nějaká malá řeka.

2. 4. Neděle, byl jsem celý den doma. Bylo po dřevní mnoho vody, psál jsem celý.

3. 4. Pondělí, řezal dřevo, odp. přšelo.

4. 4. Úterý dop. pro oves na krmení, odp. jel jsem sám na dvojích saních. při zpáteční cestě začal padat sníh, že jej mnoho do rána napadlo.

5. 4. Středa dop. pro měkynu, byl velký vítr, že jsem měl plné oči prachů. Při tom špatný počasí, též sníh vítr mnoho brál. Mnoho mne to nebavilo, odp. vozil hnůj.

6. 4. Čtvrtek dop. pro měkynů, odp. brousil nože s sekyry.

(Ze spánku na pátek) Zdálo se mě o veřejném cvičení Sokola, též Brněnské družstvo na kruzích.

7. 4. Pátek (prázdník) svátek, zvěstování Panny Marie (Blahověščenie Presvaté Bohorodičí)

8. 4. Sobota čistil dvůr, chodil sem, tam.

9. 4. Neděle, bylo málo teplo, byl jsem chvíly venků.

10. 4. 4. Pondělí, řezal a štípál dřevo.

11. 4. Úterý, dostal jsem z domů lístek od ženy, jeden řádek byl začerněný, nemohl jsem jej čísti.

12. 4. Středa dop. lezoval břízy, odp. pro dřevo.

13. 4. Čtvrtek dop. štípál dřevo, odp. kladl zem v jízbě.

14. 4. Pátek dop. lezoval břízy, odp. sekál čaští.

15. 4. Sobota jely jsme pro peníze do Volosti, což jsem dostal 4 ruble. Vklad se žádný za měsíc duben nedával, nebyla ještě zde žádná cena pro letní období. Nevíme, zač budem dělat.

Též jsem dostal 4 lístky z domů, tři od ženy a jeden od sestry Mařky. Psány ze dne 4. 11; 1. 11. ; 26. 12. Od sestry 7. 11. 1915

Počasy, zima a bláto.

16. 4. Neděle, po celý den padal sníh a zima.

17. 4. Pondělí, sekál jsem čaští, bylo dosti teplo.

18. 4. Úterý, spravoval jsem stav na tkaní, bylo špatný počasí, přšelo.

19. 4. Středa řezal a štípál dřevo.

Začátek svátků Velikonočních, v Sibíři roků 1916

20. 4. Zelený čtvrtek, lidé chodí zde do kostela jako u nás.

Práce moje, dop. byl jsem pro čaští, odp. ho sekál. Počasy, jasno a teplo.

21. 4. Velký Pátek, dop. pro seno, odp. sekál čaští. Počasy, chladno, při tom málo padal sníh.

22. 4. Bílá sobota, dop. pro seno, odp. jsem nedělál již ničeho. Počasy, velký vítr a chladno, při tom padal málo sníh.

(Ze spánku) Zdálo se mě, že jsem byl doma a mluvil s mojí ženou. Dále o L-L.

Sobotním dnem končily dlouhé půsty, které trvaly 7 neděl. Po tu celou dobu nevařily ničeho od masa a vůbec ode všeho mastného. Každý den byly ryby, polévka rybová, brambory s olejem, ryby v pekáči (kurník), blýny někdy a mnoho menších jídel.

V sobotu večer chodí zde již lidé do kostela světit tak zvanou pasku, babovku, vejce, tvaroh sladěný a jiné drobnosti.

Přicházejí teprve až k ránu domů, načež jest pak snídaní.

23. 4. Neděle velikonoční, ráno bylo snídaní dosti brzy. Polévka, maso, babovka lepší, vejce, tvaroh sladěný, máslo, čaj.

Oběd i večeře ta samá.

Zaznamenávám, že člověk jest zde přeci jen cizí. Nemá člověk ke všemu takový přístup jako domácí. Ku. př. oběd byl dosti brzy, večeře později. měl jsem již hlad.

Přišel jsem spíš domů před večeří, neboť musím spravovat dobytek.

Vyděl jsem jak sami ženské jí lepší buchty i vejce, ale nezeptají se chceteli nebo né.

To mě nejvíce namichlo, sami mají plné břicha, neboť chodí dům od domů gostit, při jídle oni odejdou brzy, že jsou najezený, ale já zůstanů vždy sám u stolů.

Počasy v neděli, málo teplo, při tom malý vítr.

24. 4. Pondělí svátek, počasí vítr a chladno.

25. 4. Úterý svátek, počasí zima a vítr větší.

26. 4. Středa svátek, dop. byl jsem pro slamů na krmení.

(Ze spánků) Zdálo se mě o mém otci, že chtěl zavázat jakýsi sklep, který byl uprostřed mlatu. Též o Bedřichu Mácovy, že našel peněženku ze stříbrnými rublemy, ale jako v zajetí.

27. 4. Čtvrtek svátek, chladno a zima.

28. 4. Pátek svátek, ráno udělál jsem násadu k sekyře, pak ničeho až do večera, počasí chladno a vítr.

29. 4. Sobota svátek

30. 4. Neděle svátek, po ty dny bylo špatný počasí, každý den vítr a chladno.

1. 5. Prvního Máje. Práce moje dop. řezal dřevo, kopál díry na sloupky, sklízěl saně, mašiny hospodářské. Odp. pro slámu a měkynu.

2. 5. Úterý dop. pro krmení (oves). Odp. brousyl radlice a pluhy spravoval.

3. 5. Středa dop. řezal dřevo, odp. po dvoře dělal pořádek.

4. 5. Čtvrtek, začátek orání a setí.
Celý den jsem orál, bylo špatný počasí, velký vítr, při tom přšelo.
5. 5. Pátek, celý den orál, při tom opět přšelo, ale mnoho. Byl jsem celý promočený, při tom zima.
6. 5. Sobota prázdník (svátek). celý den málo přšelo, velký vítr.
7. 5. Neděle, celý den chladno a vítr.
8. 5. Pondělí orál, při tom přšelo.
9. 5. Útery dop. doma, přšelo. Odp. orál.
10. 5. Středa celý den orál, přšelo a zima.
11. 5. Čtvrtek dop. doma, byl velký mráz, že byla zem zamrzlá. Odp. bránil, opět špatný počasí.
12. 5. Pátek dop. orál. odp. bránil.
13. 5. Sobota orál, odp. velký vítr a zima.
14. 5. Neděle, psál jsem mojí ženě a sestře Mařece, celý den chladno.
15. 5. Pondělí orál, ale při tom sem se mnoho zlobyl, neboť plůh mi nešel. Bylo mnoho drnů.
(Ze spánku na útery) Zdálo se mě o otci a všech domá-cích, že se stěhovaly do města Brna.
16. 5. Útery dop. doma, vypravovaly jsme se na pole, se vším. Budem tam i spávat. Odp. bránil.
17. 5. Středa, celý den bránil.
18. 5. Čtvrtek dop. bránil, odp. orál.
19. 5. Pátek celý den orál.
20. 5. Sobota bránil, asi o 4. hod. odp. jsme skončily a jely domů. Po celý týden bylo špatný počasí, velký vítr a chladno.
Co se týče spaní, spím v poli v jizbušce.
21. 5. Neděle, byly jsme všichni ve Volosti, kde se zase najímaly na letní práci. Prvním Květnem začíná nová cena a sice 7. 50 kop., méně než prošlý rok o 60 kop. Takže má nám připadnout jen 6. 90 kop. – 60 kop. pro stát.
Jest to pro nás málo. Práce je mnoho, neboť se zde teď pracuje každý den od ½ 4hod. až do ½ 8. hod. večer i déle.
Týž den jsem dostal od sestry Mařky lístek, který mě potěšil. Psaný ze dne 19. 3. 1916.
22. 5. Pondělí svátek(prázdník) Dop. jsem nedělal ni-čeho. Po obědě jsme se vypravovaly na pole a brzy odjely. Což mě mnoho nebavilo. Raději bych všeho nechál a šel si sednout do chládku.
23. 5. Útery; 24. 5. Středa; 25. 5. Čtvrtek; 26. 5. Pá-tek, orál.
27. 5. Sobota, bránil, po obědě jsme se vypravovaly domů, se vším.
Po celý týden byl velký vítr, při tom teplo dosti, obzvláště v pátek a v sobotu.
28. 5. Neděle dostal jsem od sestry Mařky lístek ze dne 12. 3. 1916.
30. 5. Útery celý den orál.
31. 5. Středa orál, k večeru jel jsem domů.
1. 6. Čtvrtek svátek, prázdník Voznesenie Gospodina.
Ten den jsem se rozlobyl na kazaje skrze peníze za prošlý měsíc duben. Musel jsem mu říkati, bysme se roz-čítaly. měl jsem s ním uděláno šest rublů, ale dával mi jen pět.

Hned jsem mu to připomněl, by dál šest.
Za druhé chtěl v ten svátek sypat ječmen do měchů, ale zkázal jsem mu, že ve svátek a v neděli dělat nebudu. Tak jsem ani nejel na pole.
Byl nachystaný, že k večeru pojedeme, zatím jsme zů-staly doma.
2. 6. Pátek; 3. 6. Sobota, celý dni orál. Počasí velký vítr a chladno. Jest to na poli k nevydržení. Prachu plné oči a při tom celý černý. Zem jest zde lehká, že jí vítr mnoho nese.
Co se týče spaní, spím jen pod plachtou (polokem), jako v cikánském celtě, k ránu zima. Jídlo ráno jen chléb a čaj, vlastně ohřítá voda, přitom běhám za pluhem až do poledne.
Vstávám v ½ 4. hod. ráno, práci končím až jest tma, takže jest doba pracovní až 18 hodin.
4. 6. Neděle byl jsem doma. Dop. byl velký vítr, že člo-věk ztíže šel po ulici. Vše brál jak divoký. Slunce vychá-zelo v neděli v 3.21 min. a zapadalo 8.36 min. Od vý-chodu až do západu 17 hod. 15 min.
K večeru jsem jel na pole, což mne velice nebavilo.
5. 6. Pondělí, celý den orál.
6. 6. Útery dop. orál, odp. bránil, což jsme práci skon-čily setí.
Jíž toho bylo mnoho, posely jsme více než třicet desja-tin, tj. našich stovcacet mír.
Jedna desjatina má 40 x 60 sáhů, 1 sáh 2.13 cm.
7. 6. Středa, jely jsme opět orat ouhory, tak zvaný pary. Po zasetí jsme si měly odpočinout. Ale jejích úmysl byl, že chci odejít od níh, že se mě to již zde nelyby.
Ten úmysl jsem sám měl, nevím co mám teď dělat.
8. 6. Čtvrtek i pátek orál, večer jely domů.
10. 6. Sobota, byl jsem doma. Dělal jsem tak zvaný jaštík na vůz (korbu).
Velice mě to nebavilo.
11. 6. Neděle, tak zvaná Trojice.
12. 6. Pondělí, den svatého Ducha.
13. 6. Útery svátek (prázdník)
(Ze spánku) Zdálo se mě, že jsem přijel domů, což moje žena uklízela druhou světnic.
14. 6. Středa, dop. řezal dřevo, odp. stavěl sloupky na saraj (kůlnu). Pro uklízení hospodářských strojů.
15. 6. Čtvrtek, byl jsem za polůčkou v Juryjevě. Cena 6. 90 kop., kdež mě kazaj doplatil do desíti rublů.
16. 6. Pátek dop. fukarovál pšenicí, odp. kryl střechem (slámou) a drnami.
17. 6. Sobota dělal po domě.
18. 6. Neděle prázdník.
(Ze spánku) Zdálo se mě o mojí drahé ženě, že jsem jí vykládal o mojem zajetí.
19. 6. Pondělí, dop. doma, odp. jsem jel na pole orat (pary) ouhory. Byl jsem sám na poli, kazaj a syn jely do města Omska z moukou.
20. 6. Útery celý den orál, při chlebě a čaji.
21. 6. Středa; 22. 6. Čtvrtek orál.
23. 6. Pátek, nedělal jsem ničeho, byl prázdník, devátá pátnice, což jest pouť za Omskem.
Lidé někteří nepracují, já jsem měl dělat, ale přišel ke mně ráno Vojtěch Charvát z Vážan u Slavkova, který mě

vysvobodil od práce. Jinak bych býval musel dělat. Přijel jsem ráno z pole.

24. 6. Sobota dop. fukarovál pšenici, ječmen a oves. Odp. čistil dvůr a saraj.

25. 6. Neděle, dop. jsem hulál, po obědě jsem jel do mlýna, což mne mnoho nebavilo.

Z velkou nechutí jel jsem z domů. Vždy má nějakou práci nachystanou na neděli nebo svátek, nevím jestli zde vydržím déle.

26. 6. Pondělí

V neděli jsme vyjely asi ve 4 hod. odp. a do Tarbuhy jsme přijely k večeru. Tam jsme se stavovaly a pojedly, málo jsme odpočinuly.

Nato jsme vyjely, jely jsme po celou noc, před východem slunce byly jsme ve mlýně, ve 3. 20min.

Dosti brzy jsme zemlely, též jsme byly v druhém mlýně, kdež jsme drtily kroupy.

Na zpátek jsem jel sám domů. Kazaj jel do města Omska z moukou.

Já jsem přijel v 8.47 min. večer, stavil jsem se na poli, kde jsem přenocoval.

Ráno mladý (syn) jel domů, já zůstal na poli, kdež jsem zametál humniško ku mlácení. Odpoledne jsem mlátil pšenici.

28. 6. Středa dop. mlátil odp. fukarovál, večer domů.

29. 6. Hody Petropavelský, celý den jsem mlátil. Ani jsem si nevzpomněl, že jsou doma hody. Nevěděl jsem, kolikátého jest, touto poznámku jsem psal až v neděli. Byl jsem na poli.

Týž den jsem dostal od mojí ženy lístek, ze dne 19. 2.

Přivezla mě ho žena kazajova na pole večer, lístek mě potěšil.

30. 6. Pátek dop. fukarovál, pak jsem jel domů z pšenicí. Po obědě málo přšelo, později se udělalo opět hezky. Jeli jsme na pole a začaly mlátit na novo. Byly jsme samy dva z hospodářem, měl jsem toho až po krk.

1. 7. Sobota, celý den mlátil.

2. 7. Neděle, byl jsem doma.

3. 7. Pondělí; 4. 7. Útery; 5. 7. Středa, mlátil.

6. 7. Čtvrtek, fukarovál.

7. 7. Pátek (prázdník) svátek.

8. 7. Sobota, vozil hnůj (nazom)

9. 7. Neděle, celý den jsem hulál.

10. 7. Pondělí dop. fukarovál pšenicí, odp. lámal čaští.

11. 7. Útery dop. skládál dřevo, odp. lámal čaští.

12. 7. Středa svátek Petropavelský zde v Sibiři.

Nedělál jsem ničeho, byl jsem z kamarády, kdež jsme smažil vejce v lese. Nebyl jsem ani u oběda doma.

13. 7. Čtvrtek řezal dřevo a čaští lámal.

14. 7. Pátek dělál blato na mazání jízbušky, tak zvané zemljánky.

15. 7. Sobota, byl jsem ve Volosti za polůčkou. Přijeda domů, mazal jsem jizbičku blátem.

Měl jsem opět jít k dřívější kazajce, co jsem byl prošlí rok.

Ale kazaj mě nechtěl pustit, zkazoval, že když mě držel v zimě, že mě bude i teď držet.

Hned na Volosti chtěla mě vzít jedna vojanda, ale volostný nechtěl jí mě dát.

Ptál se mě chci-li žít opět na starém místě. Odpověděl jsem ano (želaju).

16. 7. Neděle, nedělál ničeho.

17. 7. Pondělí; 18. 7. Útery; 19. 7. středa; 20. 7. Čtvrtek, kosil trávu.

21. 7. Pátek prázdník, svátek.

22. 7. Sobota, hrabál seno.

To byl můj poslední den, co jsem dělál u kazaje. Přišla listina od Křesťanského Náčelníka, by mě předal sol-dátce, u které jsem prošlí rok dělál.

Vidím do budoucna, jak vše skončí, že se rozejdu opět. Snad mě to již nezklame.

Z odhodlaností jdu do boje, který budu opět prodělávat.

23. 7. Neděle, byl jsem na Volosti, tam mě opět dali na staré místo.

Z velkou nechutí jsem k ní šel, ale co jsem měl dělat.

Nemohu si zde poroučet.

24. 7. Pondělí

Na novém místě. Dop. dělál po dvoře pořádek, též dřevný vidle dělál. Odp. jsem zabíjel prase.

25. 7. Útery; 26. 7. středa, kosil trávu.

27. 7. Čtvrtek hrabál a kopnil.

28. 7. Pátek prázdník, svátek.

29. 7. Sobota, sekl trávu celý den.

30. 7. Neděle, volno.

1. 8. Útery; 2. 8. Středa; 3. 8. Čtvrtek; 4. 8. Pátek; 5. 8. Sobota, kosil trávu a hrabál seno.

6. 8. Neděle, odpočíval jsem, byl jsem jako polámaný.

Od šestého srpna, nedělál jsem žádné záznamy po dobu dvou měsíců. Ale mrzí mě to, bylo by toho opět jako prošlí rok.

První čas jak jsem k ní přišel, bylo vše dobře. Dokud bylo mnoho práce, neříkala ničeho.

Vyděla, že jest zle o pracovní sílu. Ale ku konci měsíce již opět začala vyhledávat chyby. Opět jsem se musel hádat každý den, jinak to s ní nejde.

1. 10. Neděle, nedělál jsem ničeho.

2. 10. Pondělí; 3. 10. Útery, orál jsem.

4. 10. Středa, byl jsem doma, předělával jsem síň.

5. 10. Čtvrtek dop. fukarovál pšenici. Do mlýna vzdáleného 40 verst jsem jel po obědě i s Františkem Knapovským.

Nocovaly jsme v dřevní Bolší Jezero u otce kazajky. Ale noc byla pro nás osudnou, nespaly jsme celou noc. Štípaly nás blechy, bylo jich tam jako mravenců. Celý tabun, musel jsem se jít v noci na dvůr vyslyknout košili a vytřepat.

Přijda na zad, říkál můj přítel František Knapovský, již to nemohu vydržet.

Jíž jsem jich chytíl asi 20 na zádech. Chvilý jsem ležel, ale nemohl jsem to opět vydržet.

Vstál jsem a šel nasypat koním oves. Nato pak asi za půl hodiny jsme jely za velké tmy.

Ani jsme nevydělali na cestu, musel jsem rukama hledat cestu.

Cesty zde nejsou znát, neboť jsou jen polní.

Na melnici jsme přijely dosti brzy, což jsme brzy pomlely.

Poněkud překvapivě... Doslov

Zápisky zde končí, i když zbylo v deníku několik volných listů. Můžeme jen spekulovat o dalším průběhu sibiřské anabáze Františka Matuly. Jedno je však jisté, ještě skoro celé 2 roky musel, jak říkal, robotovat na dřevni.

Psal se ještě rok 1916 a další fakta, kterých se můžeme dále držet, jsou až ve Františkových vojenských záznamech Historického vojenského ústavu Praha.

Ty jsem si vyžádal v r. 2012, zároveň s údaji mého dědy Jana Koláčka z Telnice.

Oba totiž v Rusku vstoupili do Československých Legií.

Ovšem poznali se asi až po návratu do republiky. Dědův syn Antonín si vzal za manželku dceru Františka Matuly, Libuši. Tak se tedy legionáři (tchánové) poznali a jejich osudy se spojily. Mohlo to být i opačně, že se seznámily děti dřívějších kamarádů legionářů, a pak se vzaly.

Jan Koláček si postavil domek v Telnici, Na Vilách, č. 186 a tam vyrůstala moje matka s mladším bratrem Antonínem. Následně tam bydlel Antonín, tiskař, s rodinou.

Nakonec zůstal dům prázdný a kvůli prodeji se v roce 2012 vyklízel. Přitom byla na půdě domku nalezena bedna se starými knihami v ní posléze jsem našel tento deník, kniha zajetí. Zřejmě jej tehdy dostal Jan Koláček od kamaráda legionáře Františka Matuly.

Je ještě jedna spekulace, že si František po vstupu do legií začal psát pokračování, druhý deník, knihu bojů. Sloužil totiž později v Legiích u sapérů.

Ovšem podle této zprávy druhá Františkova manželka tento deník po jeho smrti tehdy spálila.

Pokud se tak skutečně stalo, je to nenahraditelná škoda.

Takže nám nyní zbývají holá fakta a ta uvádím dále. **(Z vojenských záznamů)**

- Od r. 1916, do r. 1918, nejsou žádné záznamy. (pracovní nasazení v Omské oblasti)
- Dne 31. 7. 1918 byl František Matula zařazen do československého vojska v Omsku. V hodnosti střelce do štábní roty 2. Omského pochodového praporu.
- 17. 9. 1918 přeložen do štábního oddílu polního saperského pluku.
- 24. 6. 1919 vyznamenán pochvalou za svědomité a rychlé vykonávání obtížných prací na cestách a mostech.
- 28. 8. v Irkutsku spáchal přestupek opilství a výtržnosti. 9. 9. uznán vinným, plukovním soudem a odsouzen na 7 dnů vězení se započtením vazby.
- Od 12. 2. do 12. 4. 1920 evakuován 17. transportem na lodi **Nižnij Novgorod** do vlasti. (pozn. cesta trvala 2 měsíce!) 17. 4. udělena 3 měsíční repatriační dovolená. 22. 7. 1920 demobilizován.

Pro úplnost musím také uvést stručně, jinak to již není možné, **zastavení ve vojenském životě** mého dědy Jana Koláčka, nar. 24. 6. 1887 v Sokolnicích u Brna.

- Upadl do zajetí 7. 9. 1914 v Komárově
- Místo posledního pobytu v zajetí Alexandrovský Rudník (1914–1917 prac. nasazení)
- 17. 7. 1917 přišel na shromažďovací stanici z Borispolu. Zapsán do seznamu 2. roty záložního praporu 2. čsl. pěšího Hanáckého pluku, jako střelec-dobrovolník 24. 12. 1917 převeden do oddílu pěší hlídky 30. 1. 1918 převeden do 2. kulometné roty s přidělením do štábu 2. praporu
- 3. 3. 1918 nastoupil pochod ku přepravě na Francouzské bojiště
- 10. 3.–13. 3. 1918 **zúčastnil se cestou bojů** u Bachmače s Němci
- 25. 5. 1918–15. 1. 1919 **zúčastnil se bojů** se sovětskými vojsky na západním bojišti.
- **11. 8. 1918 vyznamenán Medailí spojeneckou 1. 8. 1919 povýšen na svobodníka**
- 23. 8. 1919 převelen jako strojník, strojvůdce ke kulometné rotě k vlaku 1. praporu 1. 10. 1919 vystoupil na Rusi z církve Římsko katolické! (zapsáno v záznamech)
- **30. 4. 1920 povýšen na desátníka** 19. 6. 1920 přestoupil hranice čsl. republiky 2. 7. 1920 poslán na 3 měsíční repatriační dovolenou
- **16. 7. 1920 vyznamenán Medailí čsl. Revoluční** Do služby legionářské mu bylo započítáno 9 roků a 3 měsíce. Demobilizován 27. 9. 1920

Pro úplnost ještě dodávám, že můj děda, Jan Koláček, o svých zážitcích v Rusku nikdy nechtěl nic do konce života vyprávět, ani slovo! Po dlouholetém pobytu v Telnici, zemřel v r. 1966.

-Leden 2013, zapsal Sobotka Rostislav, Telnice u Brna-